

VIHARNIK

LETO XXXIV / ŠTEVILKA 12, DECEMBER 2002 / POŠTNIINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 500 TOLARJEV

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

OTIŠLO >ŠČILO >ŠOV VOŠOV

ZA LETO 2003
IN ŠE DAJE
VAM ŽELIVA
ZDRAVJA,
KI DAJE MOČ,
SMEHA,
KI OSREČUJE
IN SONCA,
TUDI ZA ČISTO
NAVADNE DNEVE

Ljudje smo povezani z gozdom, ki prostorsko zajema več kot dve tretjini Koroške krajine in več kot polovico Slovenije; gozd, ki nas s svojo trajnostjo in večnamenskostjo ščiti pred naravnimi katastrofami in nam omogoča kvaliteto življenja.

Večina bralcev Viharnika smo povezani z gozdarstvom, ki je nacionalna gospodarska panoga, ki sicer prideluje les in istočasno urejuje krajino in ščiti človekovo okolje.

Način gospodarjenja z gozdovi je tudi odraz kulture nekega naroda in lahko rečem, da je naš pristop h gospodarjenju na zelo visokem nivoju v svetovnem merilu. Slovenija namreč sodi med dežele s sodobnim gospodarjenjem z gozdom in umirjenim obsegom sečnje.

Prepričan sem, da smo zaposleni v delniški družbi GOZDNO GOSPODARSTVO Slovenj Gradec skupaj z zaposlenimi v kapitalsko povezanimi družbami GG - INPO in GRADNJE - IGM ter dobrim sodelovanjem z gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije - območne enote Slovenj Gradec, tudi v letošnjem letu prispevali h dobremu gospodarjenju z gozdovi.

Ob zaključku leta se sodelavkam in sodelavcem, kolegom gozdarjem, poslovnim partnerjem in gozdnim posestnikom ter predstavnikom lokalnih skupnosti zahvaljujem za energijo, voljo in čas, ki ste ga namenili za doseganje ciljev gospodarjenja z gozdom in uspešnega poslovanja Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec

Po umiku ledenikov nekako pred petnajst tisoč leti je srednjo Evropo pričel poraščati gozd. Nekoč je bilo z gozdom prekrito devet desetih Slovenije. Ze v davni preteklosti se je gozd pričel umikati ognju, s katerim so pastirji širili pašnike. Glavne spremembe v poraslosti so se vendarle dogajale v zadnjih sto letih. Gozd se je umikal človeku vse do pričetka prejšnjega stoletja. Bil je edini vir za fužine in glažute, vir trgovskega zaslужka pri brezobzirnih golosekih, vendar pa je bil edino bogastvo koroškega kmeta in mu je omogočal preživetje. Od tedaj se počasi, vendar vztrajno vrača na izkrcene površine. Gozdnatost Slovenije je večja od polovice, na Koroškem pa je večja od dveh tretjin.

Gozd, veličasten in mogočen, je še danes skrivnosten, v ljudeh je v daljnih časih budil občudovanje in strah. Zapletena in težko spoznavna zgradba in življenje gozda sta se oblikovala v prepričanju, da se v njem skrivajo nadnaravne moči in sile. Človeku, ki je še živel z naravo, je gozd dajal skoraj vse, kar je potreboval, stoletno velikansko drevje pa je bilo simbol življenja, moči in večnosti.

Danes smo marsikaterim skrivnostim gozda odvzeli precej skrivnostnosti, saj procese v njem bolje poznamo in bolje razumemo. Česar so se nekoč bali, danes sprejemamo z odprtimi rokami. Gozdovi nam dajejo in ohranjajo materialne in nematerialne dobrine. Nekoč nadnaravne sile so se spremenile v darove gozda, ki jih lahko od zdravih in stabilnih gozdov trajno prejemamo in uživamo. A le od zdravih in stabilnih gozdov! Skupaj moramo skrbeti le, da taki ostanejo. Vedeti moramo, da so gozdovi kakor zdravje: zavedamo se ga, ko ga nimamo več.

SILVO PRITRŽNIK, univ. dipl. inž.

spec. MILAN TRETJAK

DOBRE STVARI OSTAJAJO

Kdor se je sprehodil po najstarejši urejeni gozdni učni poti Navrški vrh, se je ustavil tudi na najvišji točki te zanimive poti zelenih pljuč nad železarskimi Ravnami na Koroškem in se zazrl v star debeli suhi hrast. Poimenovali smo ga »cesarski hrast«, čeprav se je pod njegovo krošnjo pogostokrat hladil grof Thurn. Tudi številni učenci, ki spoznavajo skrivnosti gozda ob učni poti, se zanimajo zakaj se je ta drevesni orjak posušil. Čudijo se njegovi debelini. Suhi hrast graden že vrsto let kljubuje vremenskim neprilikam, številnim glivam in žuželkam. Kdaj pa kdaj odvrže del strohnele veje.

Gozdarji javne gozdarske službe in učenci osnovne šole Prežihovega Voranca smo že pred leti sklenili, da bomo v neposredni bližini cesarskega hrasta posadili mlado hrastovo sadiko. In to se je letošnje jesen tudi zgodilo. V drevesnici Omorika na Muti imajo posluh za osveščanje mladih, zato pomagajo na svoj način pri raznih poučnih akcijah. Podarili so nam dva metra veliko sadiko hrasta gradna. S skupino četrtošolcev smo se podali pod sam vrh Navrškega vrha in s skupnimi močmi posadili podarjeno drevo. Mlademu hrastu smo dali tudi oporo, uredili pa smo bližnjo okolico, kjer zelo radi vedrijo alkohola, kdaj pa kdaj tudi drog željni mladinci in puščajo za sabo svinjarijo v obliki plasten in steklenic.

Od mladega hrasta smo se poslovili v upanju, da bo mirno rasel in ne bo v napoto morebitnim divjakom. ▲

1. Pripraviti je bilo potrebno tla za sadnjo mladega hrasta.
2. Četrtošolci so položili hrastovo sadiko v sadilno jamo v bližini »cesarskega hrasta«.
3. »Kaj misliš, koliko sto let bo rasel naš hrast?«

Foto Gorazd Mlinšek

POSADILI SMO DREVO

14.11.2002 je devet učencev naše šole opravilo posebno nalogo. Okoli poldneva smo se odpravili na gozdno učno pot. Z nami je šel Gorazd Mlinšek, ki ima zelo rad drevesa in gozd. Med potjo smo se pogovarjali in zabavali.

Na vrhu Poseke nas je že čakal hišnik Zdravko. Pripeljal se je s kombijem, v katerem je imel majhno drevo-hrast in potrebno orodje. Gozdar je vzel srp in pripravil prostor za sajenje. Hišnik je z lopato izkopal veliko luknjo. Zelo smo se trudili, posadili hrast in ga zasuli z zemljo. Med delom smo se slikali in tudi zabave ni manjkalo. Radi smo prisluhnili gozdarju, ki nam je povedal veliko koristnega.

Čas je hitro minil, saj smo se imeli lepo. Drevo smo posadili zraven mogočnega stoletnega hrasta, ki ga je nekoč zadela strela in ne živi več. ▲

Mlademu hrastu smo zaželeli srečo ter ponosni odkorakali proti domu.

Četrtošolci OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem

MAKS SUŠEK - ŽIVLJENJE ZA GOZD, LJUDI IN GOZDARSTVO

Pogovarjala se je **MARLENA HUMEK**, fotografiral **PETER VERNIK**

SUŠEK, Maks (Zagreb, 19. 9. 1932), gozdarski strokovnjak. L. 1954 je končal Srednjo gozdarsko šolo v Ljubljani, 1984 pa višješolski študij na BTF v Ljubljani. V letih 1956-90 je deloval v gozdnem obratu v Radljah ob Dravi, od 1960 kot direktor; 1992-96 je bil poslanec Državnega zbora RS. V praksi je uveljavil ekološka načela ravnanja z gospodarskim gozdom. Izkušnje na manjšem eksperimentalnem objektu (Marof, 152 ha) je prenašal na celotno območje gozdnega obrata, ki ga je usposobil kot mednarodno učilnico za uvajanje znanstvenih dosežkov v prakso. Bil je med začetniki uveljavljanja načel sonaravnega gospodarjenja z gozdovi na podlagi nege v Sloveniji. D. Mi.

Iz Enciklopedije Slovenije

Bogata, razgibana in uspešna delovna pot gozdarja Maksa Suška se ni stekla v mirno in enolično utečeno življenje upokojenca. Ko ga srečam - kot da se je čas ustavil - je tak kot je bil vedno ob srečanjih.

Viharnik mu ob njegovi sedemdesetletnici iskreno čestita in se priporoča za sodelovanje na gozdarskem področju.

Najin razgovor je bil predolg za skromen obseg, ki ga ima Viharnik. Pa vendar iz razgovora povzemam tisto, kar je morda značilno za sogovornika - Maksa Suška.

Maks Sušek je danes upokojenec. Toda njegov delovnik in njegovo življenje se ni spremenilo. Poln je še idej, načrtov in verjame, da jih bo realiziral, saj ostati na pol poti ni bil njegov način življenja.

Vaš trenutno najpomembnejši projekt?

Sklad Pahernik - fondacija ali sklad Vide Ribnikar, roj. Pahernik, ki v svoji oporoki namenja vse svoje gozdove, svoje posestvo v znanstvene in dobrodelne namene. Čisti izkupiček te ustanove naj bi bil namenjen za štipendiranje študentov gozdarstva na Slovenskem.

Jaz kot upravitelj, pooblaščen da gospodarim na posestvu gospe Pahernik, sem predložil koncept in program s ciljem za uspešno strokovno in finančno poslovanje

posestva. To mi veliko pomeni.

Spet sem gozdar. Gozdarstvo je pot na dolge steze. Veliko mojih idej, zamisli, misli in inovacij še nisem realiziral. Bilo je več vzrokov za to, morda nas je bilo "preveč". Zdaj sem samostojen, svoboden.

Cilj, ki sem ga zastavil za poslovanje Pahernikovega sklada je, urejen gozd, v katerem se upoštevajo načela sodobnega gospodarjenja v gozdu, ki čim več prinaša. Posestvo bi naj postalo model kako se da ohraniti sonaravnost in jo tudi krepiti. Gozd pa je tudi gospodarski gozd, ki naj da finančne učinke, da bodo lahko študentje Pahernikovega sklada prejeli štipendije.

Morala bi kaj reči o skulpturah in mestnih simbolih (grbu, zastavi, itd.)

Vedno je težko reči: JAZ SEM, toda resnično sem velikokrat vse postoril sam, tudi fizično in z rokami, da smo recimo predstavili kužno znamenje, da so kiparji obogatili Radlje. Zastavil sem si tudi cilj, da dobijo Radlje svoje mestne simbole. Naš grb bi naj vseboval vsa zgodovinska in kulturna sporočila. Vedno sem za sodelavce, tudi umetnike, izbral najboljše ljudi. In uspelo nam je, v nekih drugih časih, da so Radlje dobile svojega angela in ga tudi posvojile. Tudi stroka ga je pohvalno sprejela, saj je vseboval vsa heraldična pravila.

Pa se vedno najdejo ljudje, ki mislijo, da je potrebno vse, kar je bilo narejeno pred njimi, uničiti in če zidaš, spodmakneš pa kamen spodaj, se zgradi zruši. Tako so hoteli tudi zamenjati mestni grb. Pa mi je uspelo s pomočjo Radeličianov ohraniti "našega angela".

Kako pa ste postali mesto Radlje?

Temelj je vedno avtohtona, kmečka kultura, ki je dobrodošla. Radlje so bile nekoč ena sama dolga vas. Zato smo zasnovali urbanistično podobo mestnega jedra. Če analiziram svoj koncept na simbolni ravni, bi rekel: dnevna soba je osrednji hišni pros-

tor, če ga uredimo funkcionalno in ga še obogatimo s kulturnimi elementi: slikami, skulpturami, lepo oblikovanimi predmeti, itd. se bomo počutili dobro. In tako bi naj bilo z osrednjim delom Radelj. Pa tudi povsod drugod, kjer bi bilo možno bi naj prostore in okolje tako oblikovali, recimo s skulpturami in tako so "ratili"...

Kakšna misel o sodelavcih?

Za rezultate in uspehe so potrebni ljudje. Včasih je dovolj en sam, da se stvari premaknejo in realizirajo, da ta človek zna zbrati sodelavce in jih nagovoriti v teamsko delo, združevati in v odločilnem trenutku ukrepati. Mislim, da ste v Radljah bili to vi.

Vedno sem naredil koncept in program in zasledoval cilje. Zelo pomembni so zame sodelavci, ki jih izberem. Tako je bilo izjemno sodelovanje z Ivom Gröglom, izrednim človekom, polnim idej in ustvarjalnosti in seveda tudi zelo delovnim človekom. Postala sva imenitna sodelavca. Najin način dela je bil tak, da sva se vsak (skoraj vsak) večer dobila pri meni doma in analizirala narejeno. Jaz sem vedno imel letni, mesečni, dnevni in celo urni plan, če je bilo treba. In tako sva analizirala narejeno in včasih je Ivo med tem kar zaspal...

Bile so dane okoliščine za uspeh...

... ali pa ste si jih izborili. Vi in sodelavci kot Ivo Grögl....

Res je, izboril sem si jih, saj so obstojale težnje za napredek. Ta stagnacija danes...

Objektivne študije in analize bodo lepega dne dokazale svoje rezultate.

Malo privatno vprašanje, ki naj zaokroži podobo Maksa Suška. Ste oče in dedek...

... dedek šestim vnukom. In ko se zbere mo vsi doma je zelo živahno. Pridemo pa večkrat skupaj, vsaj dvakrat letno in zdaj za praznike se za gotovo dobimo pri nas doma.

Ste si ob rojstnem dnevu kaj zaželeli?

Da bo življenje tako kot do sedaj. (se smeje - z značilno barvo smeha, ki je malo hudomušna, čisto Suškova). Tako kot je za Maksa Suška značilna govorica telesa, ki jo je fotograf ujel v objektiv.

In za konec, še vprašanje: ali berete Viharnik, gospod Maks Sušek?

Berem! In v redu je! Mislim, da se je vrasel v ta koroški svet in da so ga ljudje sprejeli. Ima svoje bralce, ki ga težko pričakujejo. Komaj čakajo, da pride. Tako se mi zdi! Tudi meni. Rad ga preberem.

Bi kaj svetovali?

Ne. Sem že zelo zadovoljen, da je preživel. Viharnik je preživel viharje. Pa da bi še dolgo živel. In vsem srečno in zdravo novo leto.

DELOPIS MAKSA SUŠKA

GOZDARSTVO . . .

▲ Na našem območju ni imelo ne organizacijske, niti strokovne tradicije, čeprav gre za izrazito gozdarsko področje. Ko diplomirani inženir gozdarstva Maks Sušek prevzame Gozdarski obrat Radlje, izdela program razvoja. Program in cilj sta bila vedno pomembni značilnosti Maksa Suška. Osnovni cilji programa pa so bili:

- optimalno cestno omrežje
- optimalizacija gozdno-gospodarskih funkcij s poudarkom na negi gozda in vseh dejavnikov, ki bistveno vplivajo na njegov razvoj,
- tesna povezava z ljudmi in institucijami v prostoru naše kulturne krajine,
- tesno sodelovanje z Biotehniško fakulteto-oddelkom za gozdarstvo ter Gozdarskim inštitutom v Ljubljani in
- sodelovanje z znanstveno gozdarskimi institucijami Srednje Evrope.

▲ Značilnost Maksa Suška je, da svoje ideje in cilje zasleduje in jih doseže. Zato postane radeljski obrat kaj kmalu med vodilnimi izvajalci sodobnih gozdno gospodarskih ukrepov v Sloveniji. Ko pride leta 1963 do združitve privatnega in družbenega sektorja, začne vse pridobljene izkušnje prenašati na privatno območje.

▲ Intenziven strokovni pristop je hitro poznan in tako postanejo vzor in učilnica, ki jo letno obišče tudi do trideset ekskurzij iz Slovenije, Jugoslavije, Avstrije, Švice, Nemčije, Češke, Norveške, Nizozemske, Francije, Grčije, Italije in ostalih kontinentov.

▲ Maks Sušek in njegov obrat sodelujejo na vseh pomembnih mednarodnih simpozijih in sicer tako, da se del njihovih programov izvaja na Suškovem območju delovanja. Radlje z okolico postanejo tako znane doma in v Evropi. Še posebej v gozdarsko vodilnih deželah srednje Evrope.

▲ Maks Sušek je eden izmed štirih ustanovnih članov PRO SILVA.

▲ Ker zna poiskati in pridobiti strokovne kadre, si pridobi odlične sodelavce za izvajanje programa, ki ga zastavi.

▲ Za kvaliteten in uspešen razvoj na gozdno gospodarskem področju dobijo "Jesenkovovo priznanje". Priznanje velja za najvišje strokovno priznanje na področju bioloških ved in njene prakse.

POTI . . .

▲ V obdobju vodenja gozdarskega obrata v Radljah Maksa Suška (v obratu se je zaposlil leta 1956, postal njegov direktor leta 1960 in bil direktor vse do svoje upokojitve 1991. leta) so razvili današnjo cestno omrežje v hribovitem področju. Pred njegovim prihodom ni bilo skoraj cest primernih za promet s tovornimi vozili.

POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA . . .

▲ Za skladnejši in hitrejši razvoj kmetijstva hribovitega področja organizira kmetijsko pospeševalno službo, ki je bila po vsej verjetnosti prva tako kompleksno organizirana pospeševalna služba.

KULTURNE VREDNOTE . . .

▲ Portret Maksa Suška izrazito zaokrožuje in ga po tem loči od še kakšnega uspešnega gospodarstvenika - njegova velika ljubezen in spoštovanje kulturnih vrednot. Ne samo v besednem občudovanju, temveč tudi s konkretnimi rezultati in vidnimi uspehi.

▲ Tako med drugim prevzame pod svoje okrilje graščino v Radljah, ki jo temeljito obnovijo, uredijo njeno okolico in ohrani jo. Stari grad z njegovimi okoliškimi gozdovi je postal zelo znana učna pot, ki jo je obiskalo kar 30 (trideset) generacij Gozdarske fakultete v Ljubljani in drugih iz vse Evrope.

▲ Uredi se pokopališče in mrliška vežica.

▲ Ko se gradi občinska zgradba, se uredi prostor med cerkvijo in kulturnim domom vključno s prostorom med TIMO in hotelom Kozjak. Kužno znamenje se prestavi na cerkveni prostor. Dejanje je predstavljalo izredno zahteven projekt in vsa ta dela je osebno vodil Maks Sušek.

▲ Mestni center pridobi kvalitetna kulturna obeležja, ki jih oblikujejo s svojimi plastikami akademska kiparja Viktor Gojkovič in Vojko Štuhec ter Janko Dolenc.

▲ Odkupi se Župankovo, ki ga uredijo kot spomenik in izletniško točko.

▲ Kot predsednik gradbenega odbora vodi izgradnjo šolske telovadnice.

PODEŽELJE, NASELJA, ZASELKI . . .

▲ Ker razvija s sodelavci gospodarstvo, prispeva tudi veliko k razvoju svoje bližnje in daljne okolice. Maks Sušek pravi "Uspešnost gospodarstva sem vedno jemal kot celovit pristop k okolju." In tako iz zametkov predelave lesa v Vuhredu nastane

Življenjepis slikajo tudi podobe, da jih čas ne obledi:

1 Med sodelavci, 2 Iz gozdarskega življenja, 3 Otvoritev sejma v Radljah, 4 in 5 Iz družinskega albuma, 6 V revirju, 7 Na vrhu Storžiča, 8 Državnozborski orkester, ki ga sestavljajo Rudi Moge, Geza Džuban in Maks Sušek, 9 Med nogometnimi prijatelji.

sodobno lesno skladišče v Spodnji Vižingi. ▲ Gozdarski obrat je tudi veliko prispeval k razvoju osebnega standarda delavcev obrata in kot primer navede Maks Sušek celovit nadzor pri urbanizaciji dela naselja v Sp. Vižingi in Sv. Primožu na Pohorju.

KRAJEVNA SKUPNOST RADLJE IN MAKŠ SUŠEK . . .

▲ Predsednik skupnosti je bil celih deset let. In tako kot vedno, ko se loti dela, izdela program razvoja Krajevne Skupnosti Radlje. Ta program mu ves čas služi kot osnovno vodilo pri delu na tem področju. Osnove programa pa so:

- krepitev lokalne samouprave z organiziranjem vaških skupnosti,
- reorganizacija trga Radlje v Radlje mesto,
- načrten pristop k posodobitvi infrastrukture,
- dodatne dejavnosti pri razvoju sekundarne, terciarne in kvartarne dejavnosti,
- krajevno skupnost verjetno med prvimi razdelijo na vaške skupnosti.

▲ Ta razdelitev pripomore k večanju lastne iniciative pri razreševanju lokalnih problemov. Odpre se pot, ki pripelje do zelo intenzivne komunalne dejavnosti na perifernih področjih Radelj.

RADLJE KRAJ . . .

▲ Maks Sušek je bil upravičeno kritičen do Radelj, saj kot kraj niso imele ne funkcionalne ne estetske podobe, predstavljale pa so središče širšega območja. Zato se loti s sodelavci dejavnosti za preobrazbo take podobe.

▲ Središče Radelj so posodobili povsod tam, kjer je bilo to možno.

▲ Trg Radlje se proglasi za Radlje mesto.

▲ Ta proces se vse do danes ni končal. Žal v zadnjem času nazaduje, pravi Maks Sušek.

▲ Na iniciativo KS uspejo, da se prične z dolgoročnimi urbanističnimi zasnovami. Radlje dobijo nove prostore za izgradnjo stanovanjskih sosesčin, ki so bile v glavnini v nekaj letih tudi izgrajene.

PREDSEDNIK DRUŠTEV . . .

▲ V štirih letih, ko predsednikuje TVD Radlje, izdela načrt o rekonstrukciji nogometnega igrišča in sam vodi realizacijo del. Organizira sodobni nogometni klub, v katerem aktivno sodelujejo vse starostne skupine.

▲ 35 let je Maks Sušek predsednik ali član predsedstva lovskega društva. In spet ima program s poudarkom na sonaravnem gospodarjenju z divjadjo in razvoju humanih medsebojnih odnosih.

▲ Lovsko Društvo vodi kot družino z visoko stopnjo medsebojnega zaupanja. Na prostovoljni osnovi zgradijo enega najkvalitetnejših objektov v Sloveniji - lovski dom na Šteharju.

KULTURNO DRUŠTVO RADLJE . . .

▲ Dvajset let je bil predsednik in uspelo mu je urediti notranja nesoglasja in s tem normalno delovanje osmih sekcij,

▲ Maks Sušek prispeva tudi k pridobitvi kulturnega doma Bolfenk ter njegovi rekonstrukciji in ne nazadnje mu uspe urediti normalno gospodarjenje s Kulturnim domom v Radljah.

POLITIČNO ŽIVLJENJE . . .

▲ Maks Sušek je večkratni odbornik občine Radlje in osem let član izvršnega sveta skupščine Občine Radlje, v kateri je odgovoren za komunalo. V tem obdobju je dejansko organiziranih in vodenih veliko komunalnih projektov za celotno takratno občino. Maks Sušek se že takrat odločno zavzema za okolju prijazne komunalne dejavnosti, naprave in načrte urbanističnega razvoja osrednje Dravske doline.

▲ Trenutno je član Sveta občine Radlje.

▲ Ko je kazalo, da propadel projekt izgradnje lesno-predelovalnega kompleksa na Spodnji Vižingi zaradi nepriljubljenosti vodstva Lesne, prevzame Maks Sušek za eno leto vodenje izgradnje tega kompleksa in reši projekt v korist radeljskega območja.

▲ Maks Sušek je bil leta 1992 izvoljen za poslanca v državni zbor Slovenije. Glede na to, da je to bil prvi enodomni parlament, se izredno trudi za reševanje problemov, ki najbolj tarejo njegovo okolje, v katerem živi. Zelo pomembna je bila dejavnost seznanjanja državnega zbora s problemi krajev na njegovem področju. Poleg državotvornih dejavnosti se Maks Sušek še posebej prizadeva za ohranjanje identitete koroške regije. Uspe jim pridobiti Okrožno sodišče v Slovenj Gradcu, zakonske osnove o uvrstitvi v najvišje kategorije glavnih cest. Ohranijo obveznosti v ustreznih državnih aktih in dokumentih ter z nekaterimi dejavnostmi ohranijo kontinuiteto njene nadaljne izgradnje.

▲ Maks Sušek je bil podpredsednik odbora za lokalno samoupravo v državnem zboru in v tem obdobju sprejmejo zakon o ustanovitvi občin. V istem odboru je bil tudi vodja komisije za financiranje občin. Bil je član odbora za infrastrukturo in okolje, pri čemer mu zelo dobro služijo izkušnje iz lastnega okolja. Uspelo mu je tudi pripeljati ta odbor v Radlje in ga seznaniti z domačimi problemi.

▲ Bil je član odbora za kmetijstvo in gozdarstvo in kot edini gozdar v parlamentu je bil za gozdarsko območje glavni svetovalec predsednika odbora. Sprejet je tudi nov zakon o gozdovih, h kateremu Maks Sušek osebno veliko prispeva.

▲ Sodeluje z gasilci, kjer dobi odlikovanja, deluje v turističnem društvu in hortikulturni dejavnosti, sodeluje pri projektu CRPOV Remšnik, je podpredsednik nogometnega kluba in predsednik nadzornega kluba NZ Radlje.

▲ Dobi veliko priznanje občine med njim tudi red dela z zlatim vencem z ukazom predsedstva SFRJ 12. 11. 1987.

IN SE VEDNO SNUJE CILJE . . .

Nastela sem nekaj večjih in manjših kamenčkov iz mozaika življenja Maksa Suška. In ko bo prišel čas, da kdo zares in strokovno obdela življenje in delovanje tega izjemnega moža, bo morda ta predstavitev v Viharniku služila kot začetek programa, ki si ga bo pisec - raziskovalec zastavil pri postavitvi Maksa Suška tja, kamor spada - med zaslužne za mesto Radlje. ▲

MILAN TRETJAK - PONOVO VODJA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE OBMOČNE ENOTE SLOVENJ GRADEC

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Uspešno delovanje in doseganje dobrih rezultatov posamezne organizacije je tudi zelo odvisno od glavnega vodje te organizacije, ki mora biti gonilna sila in moderator dela v krogu svojih sodelavcev. Biti vodja na strokovnem nivoju v današnjih politično usmerjenih strokovnih časih je zelo zahtevna naloga – še posebno v gozdarstvu, katero mora kljub reorganizaciji ostati enotno po načelu trajnosti.

Dobro zagotavljanje trajnosti vseh funkcij gozda v našem območju je rezultat dobrega dela gozdarjev v preteklih petdesetih letih in nadaljevanja sonaravnega strokovnega dela današnje mlajše generacije gozdarjev skupaj z lastniki gozdov. Narava dela se v gozdarstvu razlikuje od dela v ostalih gospodarskih panogah. Gozdarji delamo na dolgi rok, saj so rezultati gozdarjevega dela dokončno vidni čez več deset ali sto let. Željeno je, da gozdarski strokovnjaki ne menjajo svojega delovnega mesta na kratek rok, še posebno, če so pri svojem delu uspešni. In med zelo uspešnimi gozdarskimi strokovnjaki v gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec je tudi specialist Milan Tretjak, univerzitetni diplomirani inženir gozdarstva, ki je že dva mandata uspešno vodil kolektiv ZGS, Območne enote Slovenj Gradec. Milanu Tretjaku je Svet Območne enote Slovenj Gradec na 1. seji novoizvoljenega sveta dne, 25. 10. 2002 ponovno zaupal vodenje javne gozdarske službe v Koroški regiji in ga imenoval za vodjo Območne enote Slovenj Gradec.

Milan Tretjak se je rodil leta 1953 v Slovenj Gradcu. Že od rane mladosti je bil navezan na gozd in divjad. Prvi učitelj v poznavanju narave, še posebno pa gozda, mu je bil oče Jože, ki je bil v času službovanja prizadeveni gozdarski strokovnjak in lovec na območju Mislinjskega Pohorja. Osnovnošolsko izobraz-

Milan Tretjak

Foto Ida Robnik

bo je Milan pridobil v osnovni šoli v Mislinji, šolanje pa je nadaljeval v gimnaziji v Velenju in maturiral leta 1971. Morda se je Milan zaradi nadaljevanja gozdarske tradicije v družini in želje do spoznavanja pestrega gozdnega prostora odločil za študij gozdarstva in leta 1977 tudi uspešno diplomiral na Biotehniški fakulteti v Ljubljani na Oddelku za gozdarstvo. Že kot študent se je zanimal za raziskovalno delo in prejel Prešernovo nagrado študentskega sklada.

Med študijem pridobljeno znanje je takoj uporabil, ko se je zaposlil leta 1978 v Lesni Slovenj Gradec – TOZD Gozdarstvo Mislinja. V državnih gozdovih je bil do leta 1994 referent za gojenje gozdov. Bil je tudi namestnik direktorja. Kljub zahtevnemu delu v mislinjskih monokulturah je Milan dopolnjeval z diplomo pridobljeno znanje s podiplomskim študijem. Leta 1991 je uspešno zagovarjal specialistično nalogo z naslovom: »Vrednotenje prostora območja ugreznin Rudnika Velenje« in si pridobil naslov specialist gozdarstva s področja urejanja gozdne krajine. Poleg krajinske ekologije je ostal zvest gojenju in varstvu gozdov, saj je kot gojitelj uspešno nadaljeval sanacijo smrekovih monokultur na Mislinjskem Pohorju s pomočjo sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi. Praktične izkušnje je prenašal sodelavcem, pa tudi udeležencem domačih in tujih strokovnih ekskurzij iz evropskih ter izvenevropskih držav (IUFRO

– svetovni gozdarski kongres leta 1986 v Sloveniji). Intenzivno je raziskoval najrazličnejše in najbolj primerne vrste zaščite sadik in naravnega mladovja pred objedanjem in lupljenjem divjadi. Mnogi strokovnjaki so in še prenašajo ideje ter izkušnje pri premeni gozdov v svoja gozdnata območja. Raznih strokovnih ekskurzij se je Milan udeleževal doma in izven (Nemčija) in je na njih aktivno sodeloval že pred letom 1994.

Leta 1994 je bil imenovan za prvega vodjo Območne enote Slovenj Gradec javne gozdarske službe. Aktivno je sodeloval pri organiziranju in polaganju temeljev javne gozdarske službe, v raznih komisijah in delovnih skupinah pa sodeluje še danes. Kot vodja območne enote se je udeležil in prenašal izkušnje o sonaravnem gospodarjenju z gozdovi in premeni smrekovih monokultur na IUFRO kongresih (leta 1995 v Tampereju na Finskem, leta 1997 v Kyotu na Japonskem). Med strokovno ekskurzijo po Ameriki je leta 1996 predaval študentom v Washingtonu. V letošnjem letu je spoznaval gozdove in gospodarjenje v njih na Švedskem. Udeležil se je tudi posvetovanj mednarodnega združenja za sonaravno gospodarjenje z gozdovi Prosilva v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Angliji in Franciji.

Ob spoznavanju gozdov in gozdarstva širom po svetu, je Milan še bolj prepričan, da je

sonaravni in večnamenski način gospodarjenja z gozdovi najbolj trajnostno primeren način gospodarjenja z gozdovi. Za uspešno delo je potrebno dobro strokovno podkovan »teamsko« delo. Delo pa mora biti dobro načrtovano na nivoju gozdnoureditvenega in gozdnogojitvenega načrtovanja in skladno izvedeno po načrtih. Dva mandata je ustvarjal primerno delovno klimo in skrb za skupinsko delo in izobraževanje tako sodelavcev kot lastnikov gozdov.

Kljub težavam, ki pestijo gozdarstvo, ostaja Milan Tretjak še naprej delaven in dober vodja z izkušnjami, ki si jih je pridobil osem let. Za ponovno izvolitev mu čestitamo in želimo, da bi še nadaljeval zaupane naloge v duhu sodelovanja tako s sodelavci kot vsemi, ki delajo in živijo v gozdnati krajini Območne enote Slovenj Gradec. ▲

ČESTITKA

Klub upokojenih
koroških gozdarjev
vošči vsem
nekdanjim
sodelavcem kot sedaj
zaposlenim veselo,
srečno, zdravo
in uspešno
Novo leto 2003.
Voščilo in zahvalo
izrekamo tudi vsem
našim sponzorjem.

Odbor Kluba
upokojenih
koroških gozdarjev

NOVA ORGANA ZAVODA ZA GOZDOVE SLOVENIJE OBMOČNA ENOTA SLOVENJ GRADEC

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, **Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec**

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) s sedežem v Ljubljani ima območne enote po gozdnogospodarskih območjih. Organi ZGS so Svet ZGS, direktor ZGS in strokovni svet ZGS. Poleg predstavnikov ustanoviteljev ZGS (Vlada republike Slovenije), izobraževalnih in raziskovalnih organizacij s področja gospodarstva in lastnikov gozdov sestavljajo centralni svet ZGS tudi predstavniki svetov območnih enot.

Organi območnih enot so svet območne enote, vodja območne enote in strokovni svet območne enote.

V območnih enotah so po tretjinskih deležih zastopani predstavniki organizacij lastnikov gozdov, lovstva, kmetijstva in varstva naravnih vrednot in kulturne dediščine ter ustanovitelja in lokalnih skup-

nosti. Svet je voljen za dobo štirih let.

25.oktobra 2002 je bila v prostorih Območne enote Slovenj Gradec 1. seja novo izvoljenega sveta Območne enote Slovenj Gradec.

Seje so se udeležili vsi novi člani sveta. Organizacijo lastnikov gozdov zastopajo **Franc Nabernik (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije)**, **Jože Jeromel (Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije)** in **Anton Ješovnik (Sindikat kmetov Slovenije)**.

Novo izvoljeni predstavniki organizacij lovstva, kmetijstva in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine so **Dušan Leskovec (Koroška lovška zveza)**, **Marko Vraber (Zadružna zveza Slovenije in Kmetijsko gozdarska zbor-**

nica Slovenije) in **Matjaž Bedjanič (Zavod Republike Slovenije za varstvo narave in Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine)**, **Mirko Cehner je predstavnik ustanovitelja – Vlade Republike Slovenije**, po posebnem ključu pa zastopata interese občin **Tone Jeznik (Občina Vuzenica)** in **Erih Kurnik (Občina Črna)**.

Člani Sveta so na seji izvolili predsednika Območnega sveta. Novi predsednik Območnega sveta je **Jože Jeromel**, njegov namestnik pa je **Dušan Leskovec**.

Svet Območne enote določa osnutek načrta gozdnogospodarskih enot, obravnava pripombe in predloge iz javnih razgrnitev in javnih obrazcev gozdnogospodarskih načrtov. Sodeluje pri obravnavi pro-

grama dela in finančnega načrta območne enote in spremlja opravljeno delo območne enote. Delo organizira in vodi v območni enoti vodja območne enote, ki je odgovoren tudi za poslovanje ter strokovnost opravljenega dela v območju.

Vodja območne enote je voljen za 4 leta.

V centralni svet ZGS je bil izvoljen član območnega sveta **Marko Vraber**.

Na prvi seji so člani sveta z javnim glasovanjem imenovali za vodjo Območne enote Slovenj Gradec spec. **Milana Tretjaka**, univ.dipl.inž.gozd., ki je že dva mandata uspešno vodil delo v OE Slovenj Gradec.

Tako njemu kot vsem članom novega sveta želimo uspešno delo v naslednjih štirih letih. ▲

POLEG ČIŠČENJA OKOLICE TUDI "LIČKANJE" NA LOVSKEM DOMU LD MISLINJA

MILENA TRETJAK

Lovci LD Mislinja vsako leto opravijo čistilno akcijo, v spomladanskem času predvsem v revirjih. V mesecu novembru pa smo se odločili narediti takšno akcijo v okolici lovskega doma Mislinja. V ta sklop smo letos, poleg čiščenja okolice zajeli tudi »ličkanje« koruze. ▲

1. Lovci pri čiščenju okolice
2. Lovci so se izkazali v pobiranju koruze in nato tudi pri »ličkanju« koruze.
3. Pričeli smo s čiščenjem obronkov gozda

Foto Milena Tretjak

ZMANJŠANJE MEDFAZNIH ZALOG IN POVEZAVA PROIZVODNIH PROCESOV

NOVI IZZIVI PRI UVAJANJU METODE 20 KLJUČEV

BRANE ŠIRNIK

Količine polizdelkov, ki se pretakajo skozi proizvodni proces predstavljajo nemajhne stroške, ki v obliki vezanega kapitala obremenjujejo poslovne uspehe slehernega podjetja. Pri tem pogosto povzročajo tudi stroške pri njihovem skladiščenju in izrabi prostora. Le redkokdaj v podjetjih izračunavamo, koliko nas stane en kvadratni meter skladišča, en kubni meter nedokončanih in neprodanih izdelkov in podobno. Veliko funkcionalnih meja med oddelki otežuje tudi veljavnost napovedi do zahtev trga. Pogosto proizvajamo na zalogo, pa bi bilo morda bolje, če bi proizvodni proces prekinili.

Podjetja lahko danes na trgu pridobijo konkurenčne prednosti le s hitrejšim odzivom na zahteve kupcev, z nižjimi cenami ter s kvalitetnejšimi izdelki. Serije naročil postajajo vse manjše, zahteve kupcev pa vse bolj kompleksne in točno rokovno opredeljene. »Kupec je kralj!« čestokrat slišimo, v praksi pa pogosto kasnimo z dobavami ali izdelujemo na zalogo. Več organizacijskih in funkcionalnih meja med procesi pomeni zmanjšanje natančnosti informacij, večje zamude in odmik od osredotočenosti na kupca. Povezani oddelki morajo opustiti vertikalno organiziranost in privzeti horizontalno, ki daje večji poudarek kupcem.

Proučevanje prevelikih medfaznih zaloz razkrije tudi veliko drugih problemov, ki so organizatorjem proizvodnje na videz prikriti. Tako se soočijo s problemi slabega planiranja, nerednih dobav dobaviteljev, (pre)pogostih okvar strojev, dolgih časov transporta, izostankov z dela in podobno. Če nadaljujemo z zmanjševanjem zaloz, odkrijemo vedno več problemov, ki jih lahko popravimo ali odstranimo. Tako osredotočenje na reševanje problemov bo vzpodbudilo nadaljnje izboljšave in uspešnost proizvodnega sistema.

Razlogov za visoke zaloge je veliko. Nekateri med njimi so bolj strateške (trženjska in pro-

1. Jože Makoter, svetovalec Deloitte&Touche

2. Udeleženci delavnice

3. "Akvarijski sestanek" gozdarskih strokovnjakov

izvodna politika), drugi pa so bolj operativne narave (kot npr. razpoložljive kapacitete proizvodnih virov, zagotavljanje kakovosti, odnosi z dobavitelji, povezava trženja in proizvodnje ipd. Najbolj ustrezni postopki za odpravo zaloz so odvisni od posameznega okolja.

Naš glavni namen je, da se osredotočimo na to, kako so različni procesi povezani in kakšne količine materiala so

idealne. Zato je pomembno, da pregledamo trenutna skladiščna mesta in mesta za medfazne zaloge, ki so organizirana med procesi. Na teh lokacijah bi morali hraniti samo dobre in kvalitetne izdelke, ki so jasno in razločno (tudi vizuelno) označeni ter v naprej določene maksimalne ali minimalne količine zaloz.

Pri povezavi proizvodnih procesov ni mišljena le fizična

povezava, ki omogoča hitre premike medfaznih zaloz med procesi. Povezava proizvodnih procesov obsega tudi komunikacijske in funkcionalne povezave med procesi. Te povezave predstavljajo vizualne povezave, ki skrbijo za ustrezen ritem proizvodnje in preprečujejo izgube zaradi odvečne proizvodnje. Pravilo je, da naslednji proces zahteva delno izdelane zaloge pri prejšnjem procesu - to se imenuje t.i. vlečni oz. ("pull") sistem. Vsak naslednji proces je »kupec«, ki odloča o vrsti in vsebini skladišča. Osnovno načelo je, da prične predhodni proces s proizvodnjo, ko medfazna zaloga pade na minimalno vrednost in preneha proizvajati, ko medfazna zaloga prekorači maksimalno vrednost.

Merljivi učinki napredka so zmanjšani stroški, manjši pretočni časi in zmanjšani časi posameznih ciklusov.

Pri GG Slovenj Gradec smo konec novembra organizirali delavnico ob pričetku uvajanja četrtega in osmega ključa, ki med seboj sinergijsko obravnavata področji medfaznih zaloz in povezovanja proizvodnih procesov. Po seznanitvi z osnovnimi načeli s pomočjo svetovalca podjetja Deloitte & Touche Jožeta Makoterja, smo v nadaljevanju določili naloge in postopke, ki bodo v razmerah naših proizvodnih procesov v gozdu, ob kamionski cesti in na skladiščih pomagali pri zmanjšanju pretočnih časov in optimiranju višine zaloz. Določili bomo ekipo, ki se bo ukvarjala z višino optimalnih zaloz in končno uvedli proces izboljšav.

Ob koncu smo udeleženci delavnice preizkusili posebni t.i. »akvarijski sestanek«, ki v povezanih oddelkih s svojstvenim protokolom razprave spodbudi povezavo oddelkov in sooči s problemi vse nivoje v proizvodnem procesu.

»Hitreje, ceneje, bolje ter s kančkom dobre volje« se bomo z vprašanji optimalnih zaloz spopadali tudi v naslednjem letu.

SPOMINJAM SE PETRA ČARFA

GORAZD MUNŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Ⓔ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Minil je 1. november, dan ko
obiščemo pokopališča,
kjer imamo pokopane
svoje najbližje.
Takrat oživijo spomini
na pokojne sorodnike, znance, pa
tudi pokojne sodelavce.
Med njimi je, žal, tudi
Peter Čarf,
revirni gozdar iz Mežice.

Kadar se peljem po glavni cesti iz Raven na Koroškem v Črno na Koroškem, se vedno ozrem na »gozdarsko« hišo na levi strani ceste pred Mežico. V tej hiši sta živela kar dva gozdarska strokovnjaka, Simon Čarf – nekdanji logar in njegov sin Peter – revirni gozdar v Mežici. V to hišo smo radi zahajali gozdarji, še posebno pa lovci, saj sta bila tako oče Simon kot sin Peter zelo vneta lovca. Vse pa je pogostokrat postregla prijetna Čarfova bica Apolonija, katere tudi ni več med nami. Morda je sinova smrt pripomogla, da se ji je bolezen ojačala in ji prekinila življenjsko pot.

S Poljane je lep razgled na Matjažovo Peco in bližnji Volinjek, za katerim se skriva Plat. Peca pa ni bila samo Matjaževa, del Pece, Jankovec, Plat, Brusnija in Štalekarjev vrh so bili tudi Petrovi. Peter je bil vrsto let revirni gozdar v državnih gozdovih na omenjenem področju.

V te gozdove sem pogostokrat zakoral s Petrom, ko sem kot mlad in svež taksator v Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec menjal delovno mesto in nadaljeval gozdarjenje kot referent za gojenje in varstvo gozdov v TOZD-u Črna na Koroškem. Peter je bil med prvimi gozdarji, ki me je seznanil z gozdovi v okolici Mežice. V revirju Jankovec sva razglabljal prijemih, pogostokrat pa sva se pridružila na sečišču njegovi sekaški skupini. Kdaj pa kdaj sem ga spremljal pri kontroli izvajanja cestarskih del na gozdnih cestah. Svoje gozdarsko znanje je Peter srkal in ga utrjeval v srednji gozdarski šoli v Postojni in ga po letu 1960 začel praktično uporabljati kot delovodja na gozdarskem obratu Ravne. To znanje je po svojih močeh prenašal tudi na mlajše. Gozdarska razglabljanja je pogostokrat zabelil z lovskimi dogodki.

Iz Mežice se pogostokrat oziram proti pobočjem Plata. Na strmih pobočjih Plata je malo državnih gozdov, tam varujejo samotne kmetije zasebni gozdovi, katere je tudi vrsto let uničeval svinčeno –

Peter Čarf je bil tudi lovec in ljubitelj lovskih psov.

žvepleni plin iz nekdanje topilnice v Žerjavu. Trdni kmetje iz Plata so kljub plinskim težavam vztrajali. In s temi ljudmi me je seznanil prav Peter. Veseli so bili snidenja z njim, na njihove domačije pa smo bili in smo še prijetno sprejeti tudi ostali gozdarji.

Pred Žerjavom marsikaterega mimoidočega pritegne pogled na ozko sotesko, skozi katero je bila nekoč speljana gozdarska železnica, po kateri so prevažali hlodovino iz skrivnostne doline med Platom in Pogorevcem. Zaradi kraških pojavov in rudarjenja preluknjana strma, ponekod pa tudi prepadna pobočja pod Ledinkovo in Kranjcevo domačijo sem spoznaval ob Petrovi prisotnosti. Zelo žalostna je bila podoba rastiščno zelo bogatega in pestrega gozda pod Mučerni haldami (odlagališče jalovine) po letu 1985, ko je gozdove okoli Črne, Žerjava in Mežice prizadel močan plinski vžig. Več kot 2.000 m³ drevesne mase iglavcev se je posušilo ali bilo zelo močno poškodovanih po industrijskih plinih. Po končani sečnji in žičničarskem spravilu

drevesnih mrličev in sušечеa drevja, ko se je narava ob prenehanju topljenja svinčeve rude in topilniškega onesnaženja zraka hitro odzvala z naravno obnovo tudi v Mučevem, je Peter ponovno razmišljal in načrtoval gojitvene ukrepe na teh površinah. V osamosvojitvenem letu 1991 smo pripeljali iz postojnske drevesnice Štivan 1000 sadik omorike, namenjene strokovnim raziskavam. Omorika naj bi med iglavci najbolj kljubovala industrijskim plinom. Sadike so pod Petrovim nadzorom posadile gojitvene delavke in delavci iz Črne in jih zaščitili z ograjo. Ob skrbni večletni negi danes omorike zelo dobro rastejo na po plinu prizadetem pobočju nad Žerjavom. Ob vsakoletnem pregledu tega sestoja se spominim na Petra.

Kaj pa vetrovna Brusnija nedaleč od avstrijske meje – tam se je Peter pogostokrat srečeval s težavami, katere je povzročal lokalno omejen vrtničast veter. Tla so na tem državnem gozdnatem otoku sredi zasebnih gozdov zelo labilna in spravilo lesa je bilo tu zelo zahtevno.

Da je bil Peter pravi ljubitelj narave in lovec s strokovnimi prijemi, sem se lahko prepričal ob pregledu izvedene sečnje in gojitvenih del na Linšah in pri Šahmanovi koči, kjer je Peter pri načrtovanju upošteval usmeritve za izboljšanje življenjskih pogojev divjega petelina in druge divjadi. Pogostokrat je zahajal pod krošnje starih bukev in macesnov in užival ob opazovanju te skrivnostne ptice.

Veliko je dogodkov, ki me spominjajo na Petra.

Peter je bil kot »gozdarski kralj« sredi revirja, saj je bil nekdanji revir Jankovec ali današnji revir Mežica eden izmed lepših revirjev v gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. Kljub temu, da je bil sam svoj gospod, se je zadnja leta bolj zapiral v sebe. Morda so Petra razjedale prikrite bolezenske težave že vrsto let, vendar nam Peter teh težav do invalidske upokojitve ni omenjal. Ni se mogel upreti zahrbtni bolezni in se je komaj 62 let star za vedno poslovil od nas.

Tako kot je bil Peter tih in skromen, tako je neopazno umrl 18. junija 2002. Pokopan je v njegovi Mežici. Čeprav je bil Peter neke vrste gozdarski posebnost, se bom Petrovih dobrih del, še posebno pa najinih gozdarskih druženj, še dolgo spominjal. ▲

PRAVLJIČNI HRAST PRI RAŠEŠNIKU NA SUHEM VRHU NAD PREVALJAMI

Gorazd MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije

Rašešnikova kmetija leži na nadmorski višini 789 m. Vpeta je med pobočja Suhlega vrha. Je pravi koroški celek – zaokrožena celota, kjer so številni rodovi na spoznavni in terenu prilagodljivi način oblikovali gozdni in negozdni prostor. Lažje prehodna pobočja so uporabna za kmetovanje, strma pobočja okoli kmetije varuje negovani gozd. Pri Rašešniku se intenzivno ukvarjajo z živinorejo – predvsem mlekarstvom, katero je tudi njihova glavna kmetijska dejavnost. Kljub temu pa ne zanemarjajo zelenih gozdnih površin. Gozd jim je omogočil, da so si zgradili novo hišo in sodoben hlev in si osnovali veliko čredo krav molznic. Gozd jim bo ob vstopanju naše države v

Evropsko skupnost in vse pogostejših kmetijsko gospodarskih presenečenjih omogočal trdno socialno varnost tudi v prihodnje.

Rašešnikov gospodar je Anton Merkač, ki vestno skrbi za svoj gozd. Kljub pomanjkanju časa rad zaide pod krošnje smrek, macesnov, borov, pravih kostanjev in drugih listavcev. Ponosen pa je tudi na tri »pravilne hraste«, ki so si izbrili svoj življenjski prostor na skalnatem predelu južnega gozdnatega pobočja. Pod hrastovo pečjo (skalo) je speljana ozka pot. Po njej lahko prideš iz Strojanske reke do Rašešnikove domačije. Nekdaj pa je bila mimo razvejanih hrastov speljana glavna pot na kmetijo. Tako obiskovalci Rašešnikove domačije kot

domačini so vedno obstali pod hrasti. Otroci so si ob pogledu na močno razvejana drevesa v domišljiji pričarali pravljčni svet gozdnih škratov in vil. Pa tudi odrasli so impresionirani ob pogledu na slikovite hraste. Kdaj so v skalnih razpokah vzkli želodi treh hrastov gradnov pri Rašešniku ne vedo povedati. Rastni pogoji so na skali zelo surovi, zato je rast teh hrastov zelo počasna. Stari so sto in več let. Krošnje pa imajo močno razvejane verjetno zaradi obsekovanja vej za steljo, saj je bila nekdanj površina okoli hrastov pašna. Zelo zanimiv je spodnji hrast, kateri ima obseg debela v prsni višini 391 cm (izračunani premer je 124 cm). V razvejanih krošnjah gozdov se počutijo

varne mnoge ptice, polhi in veverice ter razne žuželke.

Le kaj zanimivega bi povedali Rašešnikovi hrasti, če bi znali govoriti? ▲

1. V krošnjah Rašešnikovega hrasta je živo.
2. Revirni gozdar Franjo Štern je izmeril obseg pravilničnega hrasta 391 cm.
3. Pravilni Rašešnikov hrast brez škratov in duhov.

Foto Gorazd Mlinšek

VETER JE PODIRAL TUDI NA KOROŠKEM

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, **Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec**

Veter je povzročil velike poškodbe v gozdovih Dravske in Mežiške doline. Najmočnejši so bili vetrovni vrtinci v radeljskem delu Kozjaka (območje katasterskih občin Podlipje, Brezovec, Sv.Jernej nad Muto, Šentjanž nad Radljami), v Mežiški dolini pa na pobočjih Navrškega vrha, Pece (v katasterskih občinah Podpeca, Topla) in v Koprivni. Nastale poškodbe zaradi vetroloma so - podrti, prelomljeni, upognjeni in nagnjena drevesa posamezno, v šopih, v skupinah in na večjih površinah. V območju prevladujejo predvsem raspršene posamezne poškodbe drevja, v Podlipju (Bistriški jarek z okolico) pa je veter uničil gozd tudi na večjih površinah. Novemberski vetrolomi so na omenjenih lokacijah v pasu nadmorske višine od 400 metrov do 1200 metrov (Peca). Najbolj so poškodovani zasebni gozdovi.

Gozdarji javne gozdarske službe (ZGS, OE Slovenj Gradec) so evidentirali v območni enoti 7400 bruto kubičnih metrov po vetru poškodovanega drevja (82 % v zasebnih gozdovih), kar 4700 kubičnih metrov na območju krajevnih enot Radlje ob Dravi. Najbolj je bila poškodovana smreka, ki ima plitvi koreninski sistem. Obseg poškodovanih smrek je površinsko največji na strmih pobočjih nad jarki, kjer so tla plitva in v smrekovih enomernih nasadih na nekdanjih negozdih površinah. Prelomljena smrekova drevesa so okužena z rdečo trohobo ali pa imajo zavita debla in neenakomerno oblikovano krošnjo. Med listavci so poškodovana le posamezna drevesa (jelše, vrbe).

Zaradi težke prehodnosti jarkastih pobočij, predvsem pa raspršenosti poškodovanih dreves, evidenca po vetrolomu poškodovanih količin drevja še ni dokončna. Vsi lastniki gozdov s področij, kjer je divjal veter, naj v kolikor to še niso storili, pregledajo svoj gozd in pomagajo domačemu revirnemu gozdarju pri odkrivanju ter evidentiranju vetrolomov. Takojšnjemu odkritju poškodovanih dreves, v kolikor bodo dopuščale vremenske razmere, mora slediti takojšnji posek tega evidentiranega drevja. Posek in spravilo po vetru po-

Vreme je iz leta v leto bolj muhasto. Prehodi iz enega letnega časa v drugi letni čas niso več enakomerni, vse več je vetrovnih obdobj. Tudi pri nas so sunkoviti in vrtinčasti vetrovi vse bolj pogosti. Ne spremljajo samo poletnih neviht, pojavljajo se tudi v jesenskem času. V noči iz 14. novembra na 15. november je pričel tudi čez naše kraje pihati močnejši jugovzhodni veter, ki se je 16. in 17. novembra ojačal. Vrtinci vetra so v koroškem gozdnogospodarskem območju lokalno prostorsko omejeno dosegli tudi hitrost sto in več kilometrov na uro. Rušilni sunki vetra so povzročili poškodbe na bivalnih in gospodarskih poslopjih, prizanešeno pa ni bilo tudi gozdnemu drevju.

škodovanega drevja je zelo nevarno, zato bodite pri delu pazljivi, predvsem pa uporabite ustrezna zaščitna in pravilna sredstva. Revirni gozdar vas bo opozoril na nevarnosti pri delu in svetoval, kako sanirati nastale poškodbe. Lastniki gozdov, katerim je veter polomil več kot 50% lesne zaloge na poškodovani površini (minimalna površina 0,10 ha oz. vrzel premera ene sestojne višine), so upravičeni do izplačila zaradi povečanih stroškov poseka in sofinanciranja ukrepov sanacije vetrolomnih površin (sadike, priprava tal za sadnjo, sadnja ...) iz proračunskih sredstev po predhodno izdelanem sanacijskem načrtu. S pravočasnim posekom poškodovanega drevja in sanacijo vetrolomnih površin bo zmanjšana nevarnost napada malega in velikega smrekovega lubadarja prihodnjo pomlad. Delno polomljena drevesa, drevesa brez vrhov, delno izruvana in nagnjena drevesa smrek so lahko potencialna lubadarska žarišča. ▲

1. Veter je zaprl cesto v Bistriškem jarku.
2. Razcefrana smreka
3. Prepognjeni in po vetru premagani smrekovi drogovi.
4. Po vetru uničen gozd

Foto Gorazd Mlinšek

INFORMATIVNI GOZDARSKI STORŽI V NOVEMBRU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Bliža se konec leta, prihaja čas inventur, pa tudi pregleda opravljenega dela v tekočem letu. V novembru so revirni gozdarji prevzeli in obračunali zadnja opravljena gojitvena in varstvena dela v zasebnih gozdovih. Detajlno je bilo potrebno analizirati porabo proračunskih sredstev namenjenih za vlaganje v gozdove po krajevnih enotah. Območne enote so morale poslati zadnje zahteve za izplačilo sredstev za vlaganje v gozdove na Centralno enoto ZGS v začetku decembra.

Veliko časa smo gozdarji javne gozdarske službe porabili za pripravo podatkov za program dela v letu 2003. Dokončno izdelani program oz. plan gojenja in varstva gozdov v zasebnih gozdovih za leto 2003 so na krajevnih enotah, kjer je veter novembra podiral drevje na večjih površinah, dopolnili s sanacijskimi deli po prizadetih objektih.

V času od 15. do 17. novem-

bra je občasno pihal čez naše območje močan veter in lokalno povzročil večjo škodo tudi v gozdovih (KE Radlje). Poškodbe so v zasebnih gozdovih večje kot v državnih gozdovih, kateri so v glavnem v višjih predelih.

Gozdarji odseka za urejanje gozdov so skupaj s terenskimi gozdarji KE Radlje zaključili s popisom stanja gozdov in z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah. Izvajajo tudi pisarniška dela za pripravo osnutka načrta Gozdnogospodarske enote Radlje - levi breg. V GGE Radlje - desni breg so zaključili z barvanjem oddelčnih mej. Skupaj s strokovnimi delavci KE Mislinja so pričeli s pripravami za obnovo Gozdnogospodarskega načrta GGE Mislinja.

Na podlagi Zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu (U.L. RS, št.: 58/02) strokovne gozdarske službe Gozdarškega inštituta, ZGS in drevesničarjev pripravljajo Pravilnik

o pogojih in postopku za odobritev gozdnih semenskih objektov, namenjenih pridelovanju gozdnega reprodukcijskega materiala v kategorijah »znano poreklo« in »izbran«. Pravilnik bo opredeljeval navodila in kriterije za izbor semenskih sestojev in semenjakov. Lastnik bo na osnovi predhodnega mnenja ZGS lahko dal vlogo na Gozdarški inštitut za odobritev semenskega objekta. Semenski sestoji za glavne sestojne vrste (smreka, jelka, evropski macesen, rdeči bor, črni bor, bukev, dob, graden) naj bi bili veliki vsaj 5 ha, semenski sestoji za manjšinske drevesne vrste pa vsaj 3 ha. Pravilnik bo določal tudi kriterije za izbor semenskih sestojev.

V novembru so gozdarji krajevnih enot Slovenj Gradec, Radlje in Črna zelo dobro pripravili delavnici iz gojenja gozdov in tehnologije dela v gozdu za lastnike gozdov. Pri gojenju je bil poudarek na negi gozda, v tehnološkem delu pa so ob pomoči gozdarskih stro-

kovnikov GG Slovenj Gradec kmetije, ki izvajajo dela v gozdu tudi sami, bili seznanjeni o napakah lesa in krojenju hlobovine. Slovenski gozdovi so pestri in raznoliki. Da znaš bolje ceniti svoj gozd, pripomore tudi spoznavanje gozda izven domačih gozdnih mej. Radeljski gozdarki Jerneja in Zdenka sta peljali lastnike gozdov v idrijske gozdove. Zanimivo jim je bilo delo (nega) v dinarskih jelovo - bukovih gozdovih.

Koristna je tudi izmenjava strokovnih mnenj med gozdarji iz različnih območij. Koristno izmenjavanje mnenj lahko poteka na skupnih strokovnih srečanjih in strokovnih ekskurzijah. Novembra smo pripravili zanimivo strokovno ekskurzijo za gozdarje ZGS Območne enote Brežice. Radeljski gozdarji so brežiške stanovske kolege peljali v pohorske prebiralne gozdove. Naši gostje so se srečali tudi z Rudijem Sgermom - izbranim najbolj skrbnim lastnikom gozda v letu 2002 v OE Slovenj Gradec. ▲

LUBI SVETUJE

POSKRIBIMO ZA GOZDNE CESTE TUDI SAMI

BRANE ŠIRNIK, univ.dipl.inž.gozdarstva

Dolgo deževno obdobje je v jesenskem času pustilo sledove tudi na gozdnih cestah, ki so pri nas na Koroškem dolge kar preko 1650 kilometrov.

Ob dolgotrajni namočenosti prihaja še posebej do izraza kvaliteta izdelava zgornjega ustroja, strokovno projektiranje sistemov odvodnjavanja, najbolj pa njihovo sprotno vzdrževanje.

Na področju naše območne enote Zavoda za gozdove je bilo v letošnjem letu opravljenih za cca. 140 milijonov tolarjev vzdrževalnih del; ali povedano drugače: v vsak kilometer gozdne ceste je bilo vloženih okoli 84.000 tolarjev. Sredstva za te

namene pa se, žal, vsako leto krčijo.

Skrbni lastniki dobro vedo, da se da z majhnimi, vendar rednimi posegi ogromno postoriti za pretočnost mostov, propustov in dražnikov.

Samo z motiko lahko ob pravem času preprečimo ogromne škode zaradi naraslih voda ali proženja plazov.

Že dolgo »gozdni cestarji« vedo povedati, da je naša skrb v teh primerih zelo podobna kot pri skrbi za ženske: »Če jim sleherni dan namenjaš vsaj majhno pozornost, jo bodo dolgo vračale njihovo daljše zane-marjanje pa lahko povzroči nepredvidljive in daljnosežne posledice!« ▲

ŽLEDOLOM IN VETROLOM V OBMOČNI ENOTI SLOVENJ GRADEC

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva

Narava je nepredvidljiva - zopet si je izbrala svoj davek.

V noči iz 7. na 8. december letos je vdor hladnega zraka nad naše območje prekinil kratkotrajno deževno obdobje tudi v višinskih predelih naših planin.

Mokre krošnje drevja so nenadno poledenele. Z ledom ali žledom obdane krošnje je pod sunki severnega vetra prekril moker sneg.

Drevje z neenakomerno obremenjenimi krošnjami se je pričelo kriviti, podirati in lomiti.

Snegolomi so se pojavili v pasu od nadmorske višine

1270m navzgor. Gozdarska služba Zavoda za gozdove Območne enote Slovenj Gradec ocenjuje, da je pod težo ledu in snega poškodovanih 6500m³ bruto lesne mase drevja.

Prevladujejo poškodbe v obliki prelomljenih, izravnanih, nagnjenih in močno upognjenih dreves.

Najbolj so prizadeti smrekovi enomerni gozdovi v vrhnjem delu mislinjskega in radeljskega dela Pohorja, Košenjaka in južnih pobočij Plešivca.

V kolikor ne bo prišlo do otoplitev, bodo poškodbe na drevju še večje. ▲

ČEBELE V DECEMBRU

ČEBELARSTVO

JANEZ BAUER

Mrzli severni vetrovi so nam prinesli temne oblake, iz katerih so se pričele usipati bele snežinke in pobelile so travnike in drevesa. Pokrajina se je odela z belim pokrivalom in počiva.

Tudi naše čebele počivajo. Ob prvem večjem mrazu so se stisnile v gručo, njihovo dihanje se je upočasnilo, temperatura v gnezdu je le za kako stopinjo večja kot v okolici. Matica je prenehala z zaleganjem in čebele nimajo razloga, da bi še naprej dvigovala temperaturo v gnezdu. To počenjajo z dregetanjem mišic, za kar pa porabijo veliko hrane. Tak počitek, jim dobro dene, saj se jim tako podaljšuje življenska doba in moči hranijo za pomlad. Naša kranjska čebela je znana po svojem racionalnem obnašanju in po mali porabi hrane. Zaradi tega je v svetu zelo cenjena in iskana. To je druga najbolj razširjena čebelja vrsta na svetu. V obdobju med obema svetovnima vojnama so slovenski čebelarji izvozili na stotisoče panjev čebeljih družin po vsem svetu. Takrat so prav namenoma vzpodbujali rojenje, saj se je tako večalo število čebeljih družin za prodajo. To rojenje pa je danes edina slaba lastnost naše čebele. Naša kranjska se je še posebej dobro obnesla v hladnih predelih sveta. Tako je v Nemčiji skoraj popolnoma izpodrinila temno nemško čebelo, zelo lepe uspehe pa so čebelarji dosegli z njo tudi na mrzli Švedski in v Kana-

di. Z uspešno selekcijo in nadaljno vzrejo, ki jo opravljajo naši čebelarski strokovnjaki bo naša čebela še pridobila na pomembnosti v bodoči Evropski skupnosti. Že sedaj velja, da je naša čebela v okviru Evropske skupnosti edina in najbolj perspektivna čebelja vrsta. Zato ni čudno da je Slovenija dobila za svojo Kranjsko sivko poseben status v pristopnih pogajanjih.

Naša dežela bo tako tudi v okviru Evropske skupnosti priznana kot avtohtono nahajališče in vzrejni center za našo kranjsko sivko. To nam ob dobrem vzrejnem in selekcijskem delu odpira neslutene gospodarske možnosti pri nadaljnjem prigorju naših čebeljih družin v svet.

Čebelarji v čebelnjaku nimamo sedaj kaj iskati. Raje pogledamo zapiske o našem čebelarjenju, ne bo odveč če pregledata tudi Slovenskega čebelarja. To je edina strokovna revija slovenskih čebelarjev, ki nam vsak mesec prinaša obilo zanimivih člankov. Seznanja nas z novitetami doma in po svetu, tu dobimo mesečna navodila čebelarskih mojstrov in veterinarske nasvete. Pravi čebelar brez te revije ne more uspešno čebelariti. Izobraževanje je pomemben del čebelarjevih opravil in sedaj je pravi čas za to.

Ob koncu leta pa naj vam zaželim srečo in zdravje, vam in vašim ljublenkam in naj v prihodnjem letu zamedijo še vsak štor. ▲

NARAVA VARUJE MATER

STONE PRIDIGAR, univ. dipl. inž. gozdarstva,

☎ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Da v naravi preživi živalska vrsta, delujejo številni naravni samoohranitveni mehanizmi. Kako pomembna je mati, sem se prepričal dne 14.9.2002, ko sem na Šentjanžu, na kmetiji Kuplen v LD Zeleni vrh ustrelil srno.

Pri čiščenju sem presenečen ugotovil, da leži v maternici mladič, stisnjen v medenično odprtino. Spreletelo me je ob misli, pa menda ja nisem ustrelil brejo srno. Odleglo mi je, ko sem ugotovil, da je mladič odmril že pred časom, saj je bil popolnoma razkrojen. Po doraščeniosti in legi ga najverjetneje ni mogla povreči. Ker ni prišlo do infekcije, ne zunanje in ne notranje, je telo matere počasi absorbiralo uporabno maso mladiča. Ostale so kosti, roževina in dlaka, ki bi jih telo ob srečnih okoliščinah, najverjetneje počasi izločilo. Vonj mladiča ni bil smrdeč, podoben je bil vonju notranjosti srne.

Srno sem med letom večkrat opazoval. Po zunanem videzu in obnašanju sem sklepal, da gre za starejšo žival. Bila je zelo plašna. Redko je izstopila na travnik, varneje se je počutila v gozdnem robu zaraščajočega pašnika. Drugih posebnosti nisem opazil. Sredi septembra je dobivala zimsko dlako. Po obrabi zobovja je bila ocenjena starost nad 7 let, očiščena pa je tehtala 16 kg. Pojav, da odmre mladič pri živalih, ni tako redek. Vzroki so različni, od težav pri porodu, do ogroženosti matere zaradi težkih življenjskih razmer v obdobju brejosti in drugo. Zanimivo pri vsem je, da narava ohranja mater. S preživetjem matere obstaja velika verjetnost novega rojstva in s tem doprinos k preživetju vrste. ▲

Kuharski recepti:

KMEČKI GRIŽLJAJ

To je enostavno in dobro pecivo; iz tega recepta so narejeni tudi znameniti škofjeloški kruhki.

Potrebujemo:

2,5 kg pšenične moke

1,5 dl medu

3 dl vode

1 kavina žlička cimeta

1 kavina žlička mletih nageljnovih žbic

1 kavina žlička janeža

Iz vseh sestavin zmesimo testo in ga dobro zgnetemo. Gladko testo pokrijemo s prtičkom in ga damo za 24 ur na hladno.

Potem testo zrežemo na majhne koščke in iz njih zvaljamo svaljke. Po tri svaljke spletemo v kite, jih v obliki venca zložimo na pomaščen pekač in spečemo.

*Želim vam veliko uspeha
in dober tek.*

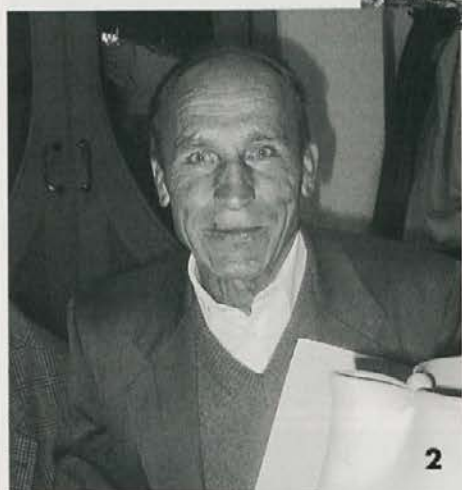

IDA ROBNIK

Časopisno založniška družba Kmečki glas je tudi letos razpisala natečaj za akcijo "Živimo s podeželjem" za nagrado in priznanja Lipov list, ki jih podeljuje za arhitekturno najlepše in zasaditveno najbolj urejene kmetije.

1

2

3

4

6

Letošnja akcija je bila že petnajsta po vrsti. Pri ocenjevanju urejenosti podeželskega okolja je bila komisija posebej pozorna na primerno tlakovano in ozelenjeno dvorišče in okolico.

Sredi poletja je kmetije, ki so jih na natečaj predlegale kmetijske svetovalke oziroma so se prijavile same, obiskala komisija in jih ocenila po merilih in vrednotah določenih za ocenjevanje.

Svečana podelitev nagrad in priznanj je bila v nedeljo, 20. oktobra v gostišču Marin v Šentanelu. Prireditelj,

na katero so bili vabljeni udeleženci akcije, je bila na Koroškem z razlogom, saj sta bila kar dva nagrajenca iz našega območja.

Nagrado Lipov list za zgledno urejeno kmetijo sta prejela družina Demšar iz Visokega pri Poljanah in Anton in Helena Sekalo, po domače Janeževa iz Strojne nad Ravnami na Koroškem.

Janeževa domačija je bila izbrana kot zgledna celota skrbno in z občutkom ohranjene arhitekture objektov, ki so jih Janeževi obnovili in jim ohranili videz značilne arhitekture preteklosti, hkrati pa jih uredili v funkcionalne bivalne in namenske prostore.

Osnovni material, ki so ga uporabili za obnovo objektov, je les.

Sekalovi pa z občutkom in ljubeznijo urejajo tudi okolico, ki v sozvočju z nar-

avo daje občutek varnosti in trajnosti.

Priznanje za splošno urejenost sta prejeli tudi dve domačiji, ena izmed njih iz našega območja, domačija Končnikovih iz Tople nad Črno na Koroškem.

Priznanje je prejela gospodarica Ivana Vrtačnik Kočnik, ki na samotni, oddaljeni kmetiji Končnik skrbno in s poslušom neguje svoj dom in okolico tako, da ohranja prvine pretlosti, hkrati pa nevsiljivo prilagaja temu prvine sodobnosti, ki lajšajo življenje na podeželju.

Po podelitvi nagrad in priznanj so udeleženci lahko poslušali predavanje dr. Žive Deu, univ. dipl. arh. o načelih tradicionalnega stavbarstva na podeželju in kako ohranjati kulturno krajino in njeno razpoznavnost nato pa so si ogledali vas Šentanel in domačijo Janeževih na Strojni.

1. Udeleženi nagrajenci pred Janežovo domačijo

2. Anton Sekalo, p.d.Janež

3. Ivana Kočnik - Vrtačnik

4. Dr. Živa Deu, univ. dipl. inž. arh., predsednica ocenjevalne komisije za ocenjevanje vrednosti slovenskih kmetij.

5. Med udeleženci prireditve sta bila tudi mag. Jože Pratnekar, direktor KGZS Zavoda Celje in Jože Logar, podžupan občine Ravne na Koroškem.

6. Knjižne nagrade za sodelovanje pri akciji "Živimo s podeželjem" sta prejela Danica Onuk inž. kmet. in Konrad Dihpol, univ.dipl.inž.agr. Podelila sta jih Urednik Kmečkega glasa Jože Rozman in direktor Kmečkega glasa Peter Zadel.

7. Pred Janežovo domačijo

Foto Ida Robnik

STE ŽE PRIPRAVILI KRMILNICE ZA PTIČKE?

MILENA TRETJAK

Zima že trka na vrata. In prav je, da poskrbimo oziroma nekako pomagamo z dopolnilnim krmiljenjem tudi našim pticam.

Ce so nam ptice vse leto lepo žvrgolele, je še zadnji trenutek, da izkažete svojo dobroto in jim hitro postavite krmilnico, ali kakor radi rečemo kar ptičjo hišico.

V to pa nasujete razna seme - na od sončnic pa do semen buč, dodate pa lahko tudi kakšen majhen košček sadja.

Napora s ptičjo hišico ni veliko, z njo pa pomagamo pticam, zato je prav, da jo naredite tudi vi.

Za pogum in idejo pa nekaj primerov dobro izdelanih ptičjih krmilnic.

Te dobro izdelane ptičje krmilnice in že pripravljene z raznimi semeni, pa sem v objektiv zajela na lovskem domu LD Mislinja, v Završah.

NA ŠULERJEVI KMETIJI ŽIVINA ŽE V NOVEM HLEVU

ŠULERJEVI

S težkim srcem se spominjamo tistega usodnega 28. junija 2001, ko nam je strela zanetila požar na gospodarskem poslopiju. V požaru nam je zgorel hlev in večina mehanizacije, katero smo si z odrekanjem kupili v zadnjih letih.

Na srečo v danih trenutkih nismo ostali sami in ob tem spoznali, da imamo veliko prijateljev in znancev, ki so nam priskočili na pomoč.

Na začetku bi se zahvalili gasilcem celotne Mislinjske doline, ki so pomagali pri gašenju požara, da se le ta ni razširil še na drvarnico in stanovanjsko hišo. Še posebej je bilo aktivno PGD Sele-Vrhe, ki je dežuralo na samem pogorišču še celo noč. Že v naslednjih dneh smo začeli s čiščenjem gradbišča, kjer so nam bili v veliko pomoč fantje zaposleni na peškopu pri gospodu Obretanu.

V kratkem času se je bilo potrebno odločiti, kakšen hlev bomo zgradili.

Za nasvete in ogleda hlevov ter pomoč pri urejanju raznih dovoljenj bi se radi zahvalili sodelavcem Kmetijsko svetovalne službe v Slovenj Gradcu, še posebej Smiljanu Štrucu. Prav tako bi se zahvalili Kmetijsko gozdarski zadrugi Ledina za finančno pomoč in Hranilno kreditni službi v Slovenj Gradcu za pomoč pri zbiranju prispevkov kmetov in ostalih občanov. Prav tako so preko nabirnih pol zbirali denar, krmo za

Šularjev nov hlev

Foto Matej Skrivarnik

Živali so se na hlev hitro prilagodile in se odlično počutijo

živino, les... še krajan primestne vaške skupnosti Sele-Vrhe. Pri tem se je še posebej angažiral Peter Pungartnik, kateri nam je bil vedno na voljo za vsakršno pomoč, za kar se mu še posebej zahvaljujemo.

S podobno akcijo zbiranja pa je sodelovala tudi kmetijsko goz-

darska zbornica-območna izpostava Slovenj Gradec. V tej akciji so prispevali denar, krmo za živino in les večinoma kmetje iz celotne Mislinjske doline.

Veliko pa so prispevali še Zavod za gozdove OE Slovenj Gradec, Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, Gozdarska zadruga Slovenj Gradec in Mestna občina Slovenj Gradec.

Pri sami gradnji nam je za strokovne nasvete in tudi pomoč bil vedno na voljo Janez Lah, za kar se mu še posebej zahvaljujemo.

Gradnja hleva je potekala ob pomoči sosedov. Kar redni gosti na samem gradbišču so bili Franc Dvornik, Janez Kotnik, Rajko Štaleker, Jože Logar in Franc Grobelnik. Vedno nam je bil na voljo tudi zet Uroš, ki je bil nepogrešljiv predvsem v času, ko je na-

domeščal gospodarja, ki se je poškodoval pri gradnji.

Še posebej pa bi se radi zahvalili Ravnjakovim, ki so nam odstopili hlev za živino katerega smo koristili skoraj 15 mesecev.

Zahvalili bi se še Vinku Repotočniku, Komunalnemu podjetju Slovenj Gradec, župniku Gabrielu Knezu in Grabnarju za pomoč pri dobavi strešnikov.

Sedaj, ko je živina že v hlevu in je vsakodnevno delo lažje, smo veseli, da nam je s skupnimi močmi uspelo. Na koncu bi se vsi skupaj vsem, ki ste nam stali v teh težkih trenutkih ob strani in nam pomagali še enkrat zahvalili.

Oproščamo se še enkrat vsem, ki smo jih nehote izpustili.

Naj na koncu še enkrat rečemo vsem- HVALA ZA VSE! ▲

je in se borili za svoj obstoj, in obstoj svojih potomcev. Škoda da ti obrazi izginjajo vedno bolj iz našega spomina in pogleda, in ko bodo izginile še njihove slike se jih bo morda kdo spomnil samo še v ustnem izročilu.

Objavljena slika predstavlja, mislim da najstarejšo, če ne celo prvo igralsko skupino Razborčanov, domačinov, in me je ta spomnila na našo mladost, ko so nam bile preproste igralske predstave edina zabava v naših oddaljenih krajih. Kaj je bilo lepšega v dolgih zimskih večerih kot iti na vaje za igro, potem pa malo zabave, in spet dolga zimska pot domov.

Na sliki sem prepoznal še tri domačine Razborčane, drugih mi pa zaradi maskiranja kljub poizvedovanju ni uspelo prepoznati. Prvi ki sedi od spredaj je Filip Lesnik - Lipš, naš znani in priljubljeni krajevni krojač, ki drži liter v rokah, za njim pa s culo v roki Terezija Podstenšek, bivša Razborska občinska tajnica.

Takoj poleg nje pa je Franc Kotnik - Varmočnik, kmet iz Spodnjega Razbora. Gotovo je med njimi tudi krajevni učitelj in drugi razgledani Razborski krajan.

Prosim bralce Viharnika če kdo koga prepozna naj javi uredništvu, ker bo s tem pripomagal k ohranjanju krajevnih zgodovine. ▲

**IZ STAREGA ALBUMA
KDO JIH BO PREPOZNAL**

RUDI REBERNIK

Ko pregledujem stare albume se mi zdi, kot da bi se odprl pred menoj delček zgodovine. Pojavijo se obrazi, znani in neznani, nekaterih že leta in leta ni več med nami, vendar v našem spominu še vedno živijo. Morda so to bili sorodniki ali znanci, katerih se marsikdo spominja. Vendar hodimo mimo njihovih slik, ne da bi se ozrli po njih in se spomnili da so tudi oni živeli svoje življen-

Ali poznate koga, ki je že večkrat sklenil, da se bo odvil kajenja? Svetujte mu brezplačno pomoč v delavnicah odvajanja od kajenja, ki tečejo na Koroškem že v treh zdravstvenih domovih...

Po rezultatih ankete »Z zdravjem povezan življenjski slog« je med Korošci 78% nekadilcev in le 22% kadilcev. Zelo vzpodbuden je podatek, da je kar polovici nekdanjih kadilcev uspelo prenehati s kajenjem. Razmerje med moškimi in ženskimi kadilci ni veliko, dobrih 9% je moških

več. Opazna pa je velika razlika med moškimi in ženskami glede začetka kajenja. Medtem ko je pri moških višek v zgodnji puberteti in v mladostniškem obdobju, se število žensk poveča malo kasneje. Največ žensk namreč prične kaditi po 25 letu starosti.

Podatki kažejo, da je med anketiranimi kadilci 40% običasnih (manj kot 1 cigareta na teden) in blagih kadilcev (do 10 cigaret na dan). Zmernih kadilcev (11 do 20 cigaret na dan) je 48% in 12% težkih kadilcev (20 in več cigaret na dan). Vsi kadijo le cigarete, nihče cigare ali pipe.

Povezava med kadilci in pok-

licno izobrazbo je tudi na Koroškem lepo opazna. Največ kadilcev je med najnižjo izobrazbo, delež kadilcev pa pada vzporedno z rastjo izobrazbe. So pa kadilci z nedokončano osnovno šolo izstopali po svoji odločnosti, saj je odstotek tistih, ki so se odločili in prenehali kaditi, pri njih najvišji.

Zaskrbljujoč je podatek, da kar 30% ljudi živi v stanovanju, kjer nekdo kadi in so zato izpostavljeni tobačnemu dimu. Vemo namreč, da kajenje ne škodi le kadilcu. Vedno več je dokazov, da tobačni dim v neposrednem okolju neugodno vpliva na druge osebe, še posebej na otroke, na njihovo zdravje, rast in razvoj. Veliko več, kar 56% ljudi, pa je izpostavljenih cigaretnemu dimu v okolju, doma in na delovnem mestu. Polovica od teh sicer samo do 1 ure, vendar v stiku z dimom so.

Želja po opustitvi kajenja je tudi pri naših kadilcih sorazmerno velika. Kajenje si želi opustiti 62% kadilcev, med temi je več moških kot žensk. Desetina kadilcev s kajenjem ne želi prenehati, 30% pa o tem sploh ne razmišlja. V skladu z večjo željo po opustitvi kajenja pri moških, je bilo število poskusov prenehanja večje pri moških. Zanimivo je, da je skoraj 80% kadilcev prenehalo kaditi za 24 ur, čeprav je le 62% anketiranih odgovorilo, da želijo prenehati kaditi.

Zaskrbljenost za lastno zdravje je pri anketiranih kadilcih zelo različno izražena. 43% vprašanih sploh ni zaskrbljenih oz. niso pretirano zaskrbljeni. Isti odstotek je nekoliko zaskrbljenih. Zelo zaskrbljenih za lastno zdravje pa je le 13%.

Po podatkih, ki so jih navedli anketirani, je na Koroškem delež zdravstvenih delavcev pri svetovanju opuščanja kajenja zelo mali. Žal so le v 13,85%

svetovali kadilcem, naj prenehajo s kajenjem.

Kako naprej?

Vsi vemo, da tobačni dim uničuje zdravje in, da je krivec za številna težka kronična obolenja, ki se pogostokrat končajo s smrtjo. Čeprav je procent kadilcev na Koroškem relativno nizek, pa vseeno ni zanemarljiv. Zaskrbljenost za lastno zdravje pri kadilcih namreč ni posebej velika. Svojci so tisti, ki najbolj apelirajo na kadilce, naj prenehajo s kajenjem, saj jih najbolj skrbi za svoje bližnje, dodatni motiv pa je tudi moteč tobačni dim.

Podobne raziskave po svetu kažejo, da si večina odraslih kadilcev želi opustiti kajenje. Veliko kadilcev je že enkrat ali celo večkrat poskusila prenehati kaditi, a žal, neuspešno, ker nikotin zasvoji človeka, zato opustitev ni enostavna, niti za zelo motiviranega posameznika. Začetni poskusi opuščanja kajenja so pogosto neuspešni, zato mora biti kadilec, ki se je trdno odločil, da bo kajenje opustil, pripravljen na večkratne poskuse. Iz prakse vemo, da večina kadilcev sama ne more prenehati kaditi, zato potrebujejo strokovno pomoč.

Brezplačno strokovno pomoč pri opuščanju kajenja na Koroškem nudijo:

Zdravstveni dom Dravograd, tel. štev.: 02 8723 400; kontakt Marjana Božič

Zdravstveni dom Slovenj Gradec, tel. štev.: 02 88 550 02; kontakt Irena Sovič

Zdravstveni dom Radlje ob Dravi, tel. štev.: 02 88 711 21; kontakt Slava Urnaut

Kadilci, odločite se za nekaženje! Če rabite pri svoji zdravi nameri pomoč, jo poiščite v skupini za opuščanje kajenja! ▲

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d.d.
2380 Slovenj Gradec, Vrančev trg 1

Telefon: 88/ 43-332,

faks: 88/ 42-684

E-mail: viharunik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Prizrenik, univ.dipl.inž.gozd.

Odgovorna in glavna urednica:

Ida Robnik

Uredniški odbor: Ida Robnik, Gorazd Mlinšek, Brane Širnik in Marlena Humek

Likovna urednica in grafično oblikovanje: Marlena Humek

Priprava za tisk:

Forma Hutter, Maribor

Tisk: ZIP CENTER,

Ravne na Koroškem

Vse pravice pridržane,

© Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 2002.

Fotografije © avtorji

Avtor teksta in fotografij
na naslovnici Peter Cesar

NOVOLETNA

Tiho, tiho se vgrezajo koraki -
snežna, bela sled!

Snežinke goste trosijo oblaki,
izginja bela, snežna sled.

Hitro, hitro mineva leto -
v smehu, v solzah pušča sled.

Čas pa stke kopreno zlato -
spomin blede,
izginja vse za ceno vsako!

Sem videl ga -
v snegu stal je -
nazaj ni vedel,
naprej se bal je!

Odločno odmeri si korak,
v novem letu naj vsak bo tak!

Uspehom le naproti,
nič na poti te naj ne zmoti!

Ne včeraj, ne jutri,
danes je čas - zase, zate,
za nas!

Postori kar moraš,
kar zmoreš, kar znaš.

Zajemi trenutke,
se srčno nasmej,
las sivih ne šteje!

Mojca Zupančič

PRAZNUJEMO

IVAN URŠIČ - SEDEMDESETLETNIK

JOŽE POTOČNIK, prof.

Bilo je zvečer
26. junija 1991.
Na trgu republike
v Ljubljani se je na
ljudskem zborovanju
zbrala velika
množica ljudi.
Navdušeno
so pozdravljali
razglasitev neodvisnosti
Republike Slovenije.
Slovenci smo dokončno
uresničili stoletni sen –
samostojno državo.
Tudi slovenska Koroška
je praznovala,
praznovala so vasi
in kraji med Pohorjem
in Uršljo goro.
V Šmartnem
pri Slovenj Gradcu
so posadili lipo.
»Dekleta v narodnih
nošah so zbranim
ponudila kruh in sol
ter kozarec
penečega vina.

Kulturni program se je nadaljeval na igrišču pred šolo...» Podobno je bilo tudi drugod. V Slovenj Gradcu se je zbrala tudi velika množica občanov, ki je z navdušenjem pozdravljala govorce, recitatorje, pevce in pihalni orkester.

Velik trenutek dogodka tega prazničnega dne je bil, ko je Ivan Uršič, predsednik Skupščine občine Slovenj Gradec posadil lipo ob poslopju tedanje občine. Po enajstih letih se je razrasla v lepo krošnjo.

Ivan Uršič, univ. dipl. ing. agr., je bil prvič predsednik SO od leta 1974 do 1978, zatem od 1988 do 1990 in tretjič od 1990 do 1994. Ing. Uršič je znal poslušati različna mnenja občanov. Njegove razprave so bile strpne, premišljene in preudarne in

Lipo ob razglasitvi države Slovenije je posadil Ivan Uršič, takrat predsednik SO Slovenj Gradec

za mnoge tudi prepričljive, bil je prijeten sogovornik. Nikoli ni bil poklicni politik, kljub tem da je deloval v mnogih organizacijah, bil predsednik Občinske konference SZDL, delal v krajevni skupnosti Stari trg. Vse pomembne funkcije je uspešno opravljal kot neprofesionallec.

Agronom Ivan Uršič je odraščal v znani kmečki družini v Starem trgu. Iz narodno zavedne družine njegovih prednikov so prihajali nekdanji župani in tajniki, organisti, tamburaši in pevci. Zemlja je terjala več znanja in umnega obdelovanja. Zato

ni čudno, da so sina Ivana (Vanča) poslali v srednjo kmetijsko šolo v Maribor.

To je bil čas težkih preizkušenj tudi v kmetijski pridelavi, to je bil čas ostrega spora z Informburojem, s tedanjjo Sovjetsko zvezo. Ivan Uršič, kmetijski tehnik, se je prvič zaposlil na Okrajni zvezi kmetijskih zadrug v Šoštanju. Leto pozneje je nadaljeval študij v Ljubljani. Kot diplomirani inženir agronomije je začel delati pri Okrajni zadrugi poslovni zvezi v Dravogradu. Po njeni ukinitvi se je zaposlil na takrat državnem posestvu Javornik na Ravnah na Koroškem.

Zatem je bil več let direktor KZ Prevalje, leta 1970 se je preselil v Slovenj Gradec, naslednje leto postal direktor KZ Slovenj Gradec.

Leta 1976 so se v koroški regiji združile kmetijske zadruge Dravograd, Prevalje, Slovenj Gradec in trgovsko podjetje Mesnina z Raven na Koroškem v Koroško kmetijsko zadrugo, ki je imela sedež v Slovenj Gradcu. Direktor KKZ je postal Ivan Uršič in zaradi domačih, lepih imen navažamo na novo registrirane temeljne zadrugne organizacije (TZO): Odor Dravograd, Trata Prevalje, Ledina Slovenj Gradec (Uršič je bil ponosen na ta poimenovanje). Koroška kmetijska zadruga in Koroška zadruga hranilno kreditna služba Slovenj Gradec je v Viharniku izdajala Prilogo za kmetijstvo, ki je pomemben vir za spoznavanje dogodkov in razmer v kmetijstvu v tem delu Slovenije. Upravičeno trdimo, da je Ivan Uršič opravil pomembno delo čeprav o vsem tem nerad govori.

Ivan Uršič, univ. dipl. ing. agr., je ves čas globoko povezan z zemljo in ljudmi. Kljub odgovornim in pomembnim funkcijam, ki jih je zavzel in pošteno opravljal, je vsa leta doma nekaj urejal, popravil, obnavljal dom ali hlev, skrbel za kakovost njivskih in travniških površi. Za uspešno javno delo je prejel številna državna odlikovanja, občinska in zadruga in druga priznanja.

Za njegov življenjski jubilej mu njegovi sodelavci, znanci in prijatelji iskreno čestitamo in želimo še veliko zdravja v krogu svoje družine. ▲

MARIJA IN ANDREJ KRENKER - ZLATOPOROČENCA

MILENA TRETJAK

24. oktobra 1924 je v Krenkerjevo družino iz Male Mislinje, prinesel pravo veselje in radost sin Andrej.

Prav prijetno veselje pa je bilo tudi v Vrzalakovi (Završnikovi) družini, katerega je 22. Junija 1930 prinesla Marija.

Kar hitro so minila njuna otroška leta in prišla je tista lepa mladost. Takrat sta Marija in Andrej prisluhnili srcu in se poročila. Tako sta si večno zvestobo obljubila 20. oktobra 1952.

Najprej sta skupaj zaživela na Krenkerjevi domačiji, kjer je Andrej služil denar z različnimi prevozi s konji. A kmalu so njuno skupno življenje popestrili še trije otroški glasovi. Leta 1960 sta ob izgradnji Mislinjske šole dobila stanovanje v šoli, hkrati pa tudi službo. Andrej kot hišnik, Marija kot snažilka. A kaj hitro sta si zgradila svojo hišo in med prvimi imela tudi avto, s katerim sta na izlet rade volje popeljala znance in prijatelje. Andrej je bil na mnogih porokah kot »camar« hkrati pa je s svojimi šalami in zdravičkami rad razveseljeval ljudi. Veliko ljudem je postavil opaž za ploščo. A najbolj poznan pri ljudeh pa slovi kot zelo dober mesar. Marija je poleg službe najraje skrbela za otroke in dom. Pa vendar je poleg tega skrivala v sebi tudi skrivnost kako

Skupina mislinjskih strelcev skupaj z Marijo in Andrejem, katerega bodo odslej nosili v svojih srcih, hkrati pa se spominjali njegovih besed, ki jih je še izrekel ob praznovanju: »Vi ste moji fantje.. o kako sem srečen in vesel, da vas imam..«

vzgajati lepe rože. Tako so njene mačehice krasile veliko grobov. V zadnjih letih pa je skrbela tudi za okras Šentlenarta.

Vsekakor pa ne moremo mimo letnice 1989, ko je Andrej po 50-ih letih spet ustanovil strelsko skupino z možnarji. In tako je Andreja in Marijo na dan njune zlate poroke preostala strelska skupina nepričakovano presenetila. Čeprav je bila zlata poroka in je Andrej ustanovitelj strelske skupine pa tistega dne

niso pokali možnarji. Strelci so namreč k njima prišli z namenom, da jima čestitajo, hkrati pa so se ob tem praznovanju našli priložnost, da so se Drejcu zahvalili za vse lepe trenutke, ga pošalili, da je njegov prijeten nasmeh kar zaščitni znak strelcev, nič kaj v šali ampak prav resno pa so še dejali, da ga imajo radi, in so veseli, da skupaj preživijo strelski in tudi ostali čas. Prav tako je zahvala pripadala Mariji, saj le-ta vseskozi

skrbi za strelske uniforme, dobro počutje fantov in predvsem za sladki nasmeh in dobro kapljico.

Torej bilo je 22. Oktobra 2002, ko strelci čestitali Mariji in Andreju ob zlati poroki in se veselili ob njiju. Toda danes.. Danes so vsi, ki so Andreja poznali žalostni. Saj Drejca, kakor smo ga radi klicali, ga imeli radi in ga srečevali nasmejanega, žal, danes ni več med nami. Le slabe tri tedne po zlati poroki je od nas odšel za vedno. ▲

FANIKA BERLOŽNIK - ČAVKOVA MAMA - 70 LET

MIHAELA LENART

Pri Čavku so se 22. septembra zbrali najožji sorodniki Fanike Berložnik z družinami ter sosede in prijatelji in počastili njen 70. jubilej.

Usoda jo je prizadela že v zgodnjem otroštvu. Komaj štiriletni deklici je umrla mama. Oče, izučeni čevljar, ni mogel sam skrbeti za malo Fanko in jo je moral dati v rejo. Imela je srečo, da je prišla med dobre ljudi, ki so jo sprejeli za svojo in so jo imeli radi, jo lepo vzgajali, da je zrasla v lepo, pridno in prikupno dekle.

Na veliki Šašlovi kmetiji je bilo treba veliko delati. Ni se ustrašila nobenega dela, ne ženskega ne moškega. Veliko je vozila s konji, večkrat pa se ji je pri tem pridružila Ivanka Potočnik - Gra-

bnerjeva, ki je tudi dolga leta živela v tej hiši. Doraščale pa smo tudi že domače hčere. Veliko lepega smo se naučile od nje, saj je bila pri vseh delih natančna, urejena in to je zahtevala tudi od nas mlajših.

Iz vojnih časov se spominja

strašljivega dogodka, ko je nekega pomladnega jutra kosila travo za prašiče in s koso zadela v granato, ki je eksplodirala. Pri tem je bila uničena kosa, ona pa je na srečo ostala nepoškodovana.

S 24 leti se je poročila na Čavkovo kmetijo v Velunjo. Z dobrim in pridnim možem Lojzom sta pričela gospodariti z vso resnostjo in željo, da bi si izboljšala življenjske pogoje. Mož se je medtem zaposlil na GG Slovenj Gradec in Fanka je morala sama z ostarelo mamo še bolj garati na polju. Kmalu so se pokazali sadovi njenega požrtvovalnega in pridnega dela. Postavila sta novo gospodarsko poslopje, zgradila novo hišo in še druge

objekte, dokupila sta nekaj zemlje in uredila še mnoge druge stvari.

V družini se jima je rodilo pet otrok, katere sta vzgojila v pridne in poštene ljudi. Ena izmed dvojčic nadaljuje njuno delo in dobro gospodari, ostali pa so si zgradili svoje domove. Hvaležni so jima za vso skrb in ljubezen ter dobro vzgojo. Vsi se radi vračajo domov, kadar jim čas dopušča. Za vso dobroto in ljubezen pa se jima zahvaljuje še 10 vnukov in ju prosi, da bi jih še naprej tako toplo sprejemala v svoj dom.

Vsi skupaj mami Fanki želijo še na mnoga zdrava leta, da bi se dobro počutila v krogu svojih dragih.

Hvaležni otroci. ▲

FANIKA IN VILI ODER PA STA DOČAKALA ZLATO POROKO

SILVO JAŠ

Pred kratkim sta praznovala takšen častitljiv dogodek Fanika in Vili. In vse je bilo tako slovesno in praznično. Veselje do življenja in milosti za dolgo vztrajanje na skupni poti, na katero sta stopila pred petdesetimi leti, sta ponovno potrdila in si obljubila zvestobo in ljubezen do konca. V krogu svojih otrok Franca, Mirana in Kristine z družinami, pa številnih znancev in sorodnikov, prijateljev, sta obudila spomine na prehojeno pot, ki ju je vodila zdaj sem, zdaj tja. Vedno pa se je zila Sovičevi Faniki in Šimanovem Viliču, kot ga domači imenujejo, v prijetnem domu.

Oder Kondrad-Vili se je rodil 26. oktobra 1926, kot prvi izmed štirih otrok materi Amaliji, ker pa se z očetom nista nikoli poročila, je bilo življenje otrok še toliko težje. In težke razmere visoko na Pohorju so zahtevale pridne roke, tako da se je že pri šestnajstih letih zaposlil pri Pergerrju, kjer je pogozdovale. Vilija je zajela tudi vihra druge svetovne vojne in odločil se je za partizanstvo, po svobodi je odšel za dve leti še na služenje vojaščine, leta 1947 pa si je poiskal zaposlitev pri Gozdarstvu Mislinja, kjer je dočakal zasluženno penzijo.

Frančiška-Fanika Oder, pa je zagledala luč sveta 21. aprila 1929 kot enajsti otrok od dvanaestih na Sovičevi domačiji, prav tako na Pohorju. Tudi pri njih je

Fanika in Vili med svojimi

bilo veliko lačnih ust in zato dela ni nikoli zmanjkalo. Tudi Fanika je po vojni delala kot sezonska delavka pri Gozdarstvu Mislinja in tam sta se z Vilijem tudi spoznala. Leta 1952 sta se poročila v »Šentilju pod Turjakom«. Ko je mož Vili odhajal na »šiht« v pohorske gozdove, je Fanika doma gospodinjila in skrbela za otroke. Čas je vse prehitro mineval in leta 1984 sta se z družino preselila nižje v dolino, v Mislinjo, v

tisto znano kovačnico, kot spomenik preteklosti Zoisovih fužin, kjer živita še danes. Tudi otroci so odrasli, končali šolanje, si poiskali zaposlitev in ustvarili družine. Danes živi z njima hčerka Kristina, z veseljem ju večkrat obiščeta sinova s svojima družinama in takrat je še posebej veselo. Živahno spremljata vse dogodke, Fanika še rada kdaj zapoje in veliko rož ima pri hiši, te pa so tudi njeno posebno veselje.

je. No, in včasih se zalotita tudi pri obujanju spominov, rada zahajata v čase, ko sta služila drug drugemu, kar počneta še danes.

Enostavno ne vesta kako neki bi shajala drug brez drugega, o tem niti ne razmišljata. Vesta, da se potrebujeta, da ju potrebujejo njihuni najbližnji. In to jima daje upanje za vztrajanje.

Bog ju živil

ROZA KRAJNC 70 LET

Letos, 3. avgusta smo se zbrali na Ravnikovi domačiji na Pernicah, da skupaj v krogu družine in ožjih sorodnikov proslavimo 70 - letnico mame in babice Rozalije - Ravnikove mame.

Kmečka zibelka ji je stekla avgusta leta 1932 kot drugi hčerki v šestčlanski družini. Osnovno šolo je obiskovala na Pernicah in jo uspešno končala kljub drugi svetovni vojni. Bila je še mlado dekle, ko je že občutila grozote vojne. Ko so se nekega februarkega zimskega jutra greli pri peči, je bil med njimi tudi partizan, ki je šival petokrako na svojo kapo. Hišni pes je zalajal in zagledali so

nemško patroljo. Oče je hitro vzel kapo in jo vrgel v peč, par-

Roza Krajnc

tizan pa je stekel skozi druga vrata v bližnji gozd in vse se je dobro izteklo, le strašljiv spomin ji je ostal. Večrat se spomni tudi brata Avgusta, ki je bil leta 1944 poklican v nemško vojsko, od koder se ni več vrnil. Tako so ostale samo še tri sestre, ki so morale kar hitro poprijeti za vsako delo.

Kot vsako mlado dekle je tudi Roza začela razmišljati o družini. Za življenjskega sopotnika si je izbrala sosedovega Ruperta, s katerim sta se leta 1960 poročila in zaorala sta nove ledine na Ravnikovi domačiji.

V družini se jima je rodilo pet

otrok, tri hčerke in dva sinova. Kljub oddaljenosti od izobraževalnih ustanov so se vsi izšolali, odšli od doma in si ustvarili svoje družine, razen sina Blaža, ki je s svojo družino ostal doma, kjer bo nadaljeval začrtano pot svojih staršev. To smo mu vsi hvaležni, saj bomo še v nadalje imeli topel in urejen dom.

Mami ob jubileju želimo še mnogo zdravih in srečnih let, da bi nas še dolga leta z materinsko ljubeznijo in toplimi objemi sprejela, ko se vračamo v svoj rodni kraj.

Vsi njeni

SUŠCEVA BICA IN DEDI STA SLAVILA SKUPNIH 50 LET

LUDVIK MORI

Sredi letošnjega poletja sta Tertinekova Micka in Ivan slavila 50 let skupnega življenja. Načrtovali so pravo zlato ohcet, a jim je Mickina bolezen prekržala to zamisel in tako so jubilej slavili v ožjem krogu njihovih najdražjih.

Sušceva domačija leži na lepem kraju ob vznožju Sv. Primoža nad Muto.

Ivanova najlepša mladeniška leta je kot mnogih drugih zagretila druga svetovna vojna, a se je srečno vrnil v svoj domači kraj. Kot naslednik domačije si je po vrnitvi poiskal življenjsko sopotnico Krkotovo Micko, s katero sta si zakonsko zvestobo obljubila v cerkvi sv. Primoža. Ivan je dobil pridno gospodinjico in uspešno sta posodobila kmetijo za tržno proizvodnjo ter podarila življenje petim sinovom: Ivanu, Jožetu, Franciju, Gustiju in Karliju. Sinovi so svojemu očetu za sedemdeseti rojstni dan kupili diatonično harmoniko iz katere zopet izvlajla

Slavljenca Marija in Ivan Tertinek

melodije, ki jih je igral v svojih mladeniških letih. Sedaj veselo nastopa z ansamblom Diaton na raznih prireditvah in harmonikarskih tekmovanjih in dobiva tudi zmagovalna priznanja.

Sočasno z njunim zlatim slavljem je Mickina mama Zofija slav-

ila 90. letnico življenja in je ob glasbi še zaplesala. Ponosna je na svojih devet vnukov in dvanaest pravnukov. Ivan in Micka pa imata tri vnuke in štiri vnukinje. Srečni so, da je dobil sin Karli pridno in skrbno ženo Micko, ki poleg službe skrbi še za ostarele starše.

Tudi za naslednika je poskrbljeno, osemnajstletni sin Boris, ki hodi v gostinsko šolo in vmes uspešno nastopa še v igrah, bo gotovo dobil kakšno pridno dekle, ki bo skupaj z njim nadaljevala poslanstvo kmetovanja na lepi in sončni Sušcevi domačiji. ▲

SPOMINI POLTNIKOVIH S SV. PRIMOŽA NAD MUTO

LUDVIK MORI

V poletnih mesecih sem se mudil na Sv. Primožu ter spotoma obiskal Poltnikovo domačijo, kjer je dvorišče in vsa poslopja obdana z raznovrstnim cvetjem ter grmičjem. Z gospodinjjo Roziko sva se brž zapletla v pogovor in obudila je spomine, trpke in tudi lepe, iz preteklosti in prav je, da jih zapišem, da ne bodo šli v pozabo.

Med trpkimi spomini ji je najbolj ostal požar domačije in drugih poslopij, ki je izbruhnil sredi noči na cvetni petek, 20. marca in to v vojnem času 1944 leta. Vsa, skoraj desetčlanska družina se je znašla pod tujo streho v času, ko je bil še mraz in s stvarmi, ki so jih imeli na sebi, le živino so uspeli v zadnjem trenutku rešiti. Brat in bratranec sta spala v hlevu in komaj so ju zbudili, da sta ušla ognju. "Le malokdo izmed mlajše generacije ve, kako težko je bilo v teh vojnih in povojnih časih zgraditi nov dom", je v solzah dejala prijazna gospodinja Rozika. Pa vendar, čas počasi celi rane. Ko se je Poltnikova družina lahko

Rozika s hčerko Jožico in vnuki.

Foto Ludvik Mori

vselila v nov dom in tudi vojne je bilo konec, je še dolgo, dolgo morala živeti zelo skromno. Šele, ko so bile po vojni odpravljene obvezne oddaje, so malo lažje zadihali. "V tem času smo otroci odrasli in bratje so si začeli ustvarjati družine ter se odseljevati, prav tako sestra Micka, le jaz sem še ostala staršem v oporo in zaupali so mi kmetijo. Imela sem srečo, dobila sem skrbnega in

pridnega fanta za moža. Otroke sva že v njihovih zgodnjih letih uvajala v delo, ki so ga zmogli in ko so odrasli, nam je uspelo povsem posodobiti kmetijo, ki je sedaj usmerjena v tržno proizvodnjo," je povedala Rozika.

V pogovoru sva prešla na zdravstveno področje. Ponosno je povedala, da je bil njen oče zdravnik in je v času, ko še ni bilo zdravstvenih zavarovanj,

marsikdaj pri ljudeh, pa tudi pri živini rešil hud zaplet, če ga niso poklicali prepozno.

Rad je pomagal, kjer je le mogel. V genih se je nagnjen k temu poklicu preneslo na potomce. Njegov vnuk Mirko je zelo uspešen zdravnik v slovnjegraški bolnišnici. V družini je bil tudi duhovnik, očetov stric, na katerega je bil oče zelo ponosen.

Očetovi bratje so imeli veselje do pritrkavanja in streljanja z možnarji na žegnanjih. Pri tem se je zgodil tudi žalosten dogodek, ko je možnar pri streljanju ubil svojega strica, ki je pomagal za lepo nedeljo pri sv. Primožu. V spomin na ta žalostni dogodek je ob cerkvi kapelica, ki je sedaj povsem prenovljena.

Še veliko zanimivih dogodkov iz svojega življenja je povedala Rozika, o njih pa kdaj drugič.

Roziki in vsem njenim želim, da bi njihov rod še dolgo uspešno gospodaril na tej lepi domačiji, ki leži tik pod cerkvico sv. Primoža. ▲

LJUDJE

IN

DOGODKI

ASFALT DO ZADNJEGA KMETA NA POHORJU

FRANC JURAČ

V lepem pohorskem zaselku Paka nad Vitanjem, se je tamkajšnjim prebivalcem uresničila dolgoletna želja. Svojemu namenu so predali še zadnji del okoli dva kilometra asfaltirane ceste na relaciji Vitanje - Paka do kmeta Lušnica, ki meji z občino Mislinja. Pri ureditvi ceste so z začetnimi finančnimi sredstvi in z deli kot so urejanje trase in druga pripravljala dela pomagali krajan, ostali del sredstev pa je prispevala občina Vitanje, dela pri asfaltiranju pa je opravilo Gozdno gospodarstvo Celje. Da je cesta dobila asfalt, no prevleko pa gre največ zaslug občinskemu svetniku Pavlu Pogorevcu, ki si je v svojem svetniškem mandatu kar najbolj prizadeval za ureditev te ceste, ki povezuje občine Mislinja, Vitanje, Zreče in Slovenske Konjice. Nova asfaltirana cesta pa

ni velikega pomena samo za tamkajšnje krajan in za ta lep pohorski predel, po novi cesti pa se je skrajšala vožnja na Roglo iz koroških in velenjskih krajev za več kot 20 kilometrov. Novo cesto je blagoslovil vitanjski župnik Vili Gomilar. ▲

1. Novo cesto so odprli pri Ramšakovi kmetiji v Paki nad Vitanjem.

2. Za ureditev ceste ima največ zaslug svetnik Pavel Pogorevc, ki je ob otvoritvi nagovoril vse navzoče.

Foto Franc Jurač

NOVA CESTA TUDI NA ZELENBREGU

FRANC JURAČ

Pri kmetu Liziju na Zelenbregu nad Ravnami na Koroškem so predali svoemu namenu okoli dva kilometra asfaltirane ceste od Svavnikove koč do Pogorevca. Del asfaltirane ceste je izrednega pomnena za nadaljnjo povezavo proti Strojni in v nadaljevanju proti Libeličam ter

do centra Raven na Koroškem. Kot je ob otvoritvi povedal podžupan občine Ravne na Koroškem Jože Logar, bodo tudi v bodoče v občini posvetili vso skrb za ureditev in asfaltiranje ostalih cest, ki bodo doprinesle k razvoju turizma v teh krajih. Obnovitvena dela na tej cesti so

veljala okoli 62 milijonov tolarjev, k temu pa so svoja finančna sredstva prispevali tudi občani in lastniki vikendov, ki so vezani na to cesto.

Za ureditev brežin, obcestnih ograj in smerokazov, ki jih morajo še urediti pa potrebujejo še okoli tri milijone tolarjev. ▲

1. Podžupan Jože Logar: "Tudi v bodoče bomo posvečali skrb cestam, ki so nujno potrebne za življenje ljudi v tem okolju."

2. Cesto sta odprla podžupan občine Ravne Jože Logar in predsednik krajevne skupnosti Strojanska Reka Mirko Gorenšek.

Foto Franc Jurač

MINIATURNI KOZOLCI

FRANC JURAČ

Dijaki srednje lesarske šole iz Slovenj Gradca so v trgovskem središču Mercator v Slovenj Gradcu razstavili makete kozolcev, ki so značilni za območje Mislinjske doline. Dijaki so že pred leti izdelovali raziskovalne naloge o kozolcih toplerjih v Mislinjski dolini, s projektom pa so se prijavili na razpis Biotehnične fakultete v Ljubljani. Med več kot 130 prijavljenimi nalogami je bila njihova najbolje ocenjena, na koncu pa so s svojim raziskovalnim delom zasedli drugo mesto.

Pod mentorstvom ravnatelja Ivana Škodnika so najprej nastale prve štiri makete miniaturnih kozolcev, ki so natančni posnetki pravih, izdelani pa so v merilu 1:20. Od vseh dvanaest razstavljenih kozolcev, so vsi toplerji, med njimi pa je tudi Marovškov križni kozolec iz Turiške vasi, ki je star več kot 120 let.

Makete kozolcev so izdelali učenci srednje lesarske šole Slovenj Gradec in jih razstavili v Mercator centru v Slovenj Gradcu.

NIKOJARŠNJA ŠKARPA NA GRADU OBNOVLJENA

MILAN SLEMIK GRAŠČAK

Pred nekaj leti se je zrušil del škarpe oziroma zidu, ki je nekdaj služil kot obrambni zid na starotrkem gradu v Slovenj Gradcu. Kdo ve, pred kolikimi sovražniki je ravno ta zid ubranil grad pred napadi, čeprav je bil grad večkrat tudi poškodovan. Med leti 1308 in 1489 je bilo to najbolj pogosto in je postal neuporaben za bivanje. Zato so se leta 1493 duhovniki umaknili z gradu v Stari trg, kjer je takrat stala majhna cerkev sv. Radegunde in hiša, katera je bila leta 1933 prezidana v dvorano. Grad je naprej propadal in sameval, zato so se po letu 1700 takratni lastniki dogovorili, da še tiste ostanke gradu porušijo in prizidajo k tej grajski kapeli prezbiterij z glavnim oltarjem in prižnico. Oltarno sliko svetega Pankracija je takrat naslikal slovenjegraški umetnik J. Andrej Strausz.

Leta 1761 so prizidali še svete stopnice in zaključili cerkveni objekt v celoto, kakeršen stoji še danes.

Naj se povrnem nazaj k temu, verjetno več kot tisoč let staremu zidu, saj je nekdaj služil in branil pred sovražniki. Bil je v tako slabem stanju, da se je nenehno rušil in ogrožal ljudi, ki radi prihajajo po tej križevi poti na grad, še posebno na mestu, kjer vodi pot tik pod zidu, kjer meri v višino kar 9 metrov. Ko sem opazil, da se zid ruši, sem obvestil Zavod za spo-

Sanacija "škarpe" na Gradu v Starem trgu pri Slovenj Gradcu leta 2002. Foto Branko Denovnik

meniško varstvo Maribor. Prišli so, pogledali in komentirali, da se to njih ne tiče, da je to stvar občine Slovenj Gradec. Nakar sem obvestil še župana mestne občine Janeza Komljanca, ki mi je odgovoril, da zid ni občinski, saj stoji na mojem zemljišču. Res stoji na moji zemlji (last Milana Slemnika), ampak moja je škarpa samo toliko, kolikor je na mojem zemljišču, sicer pa naj bi skrbel zanjo Zavod za ohranjanje kulturne dediščine ali pa občina Slovenj Gradec. Tako je izpadlo, da je obzidje nikogaršnje. Jaz pa sprašujem, čigavi smo občani oziroma čigava je občina, ko nihče ne pomisli, kaj bi se lahko zgodilo, če bi se zid zrušil na skupino otrok ali drugih obisko-

valcev, ki neprestano hodijo ob njem po križevi poti. Nič drugega mi ni preostalo, kot da vzamem to nevarno zadevo v svoje roke, vključno z vsemi stroški, delom in odgovornostjo. Tako sem s svojimi ljudmi to "nikogaršnjo" škarpo saniral sam. Hvala bogu, da smo jih odnesli le z manjšimi poškodbami, saj se je pri delu nenehno rušilo kamenje.

Resnično se človek lahko čudi, ko sliši in vidi, koliko denarja odteče tudi iz občinske blagajne za razne namene, za takšne stvari pa ga ni. Na takih primerih se vidi, kje je pri nas kultura, turizem in pa zavest. Vidi se tudi en kup sramote, ki bi se na gradu lahko že davno odpravila. Na grad vendar prihajajo tudi visoke osebnosti iz cele

Evrope, lahko bi rekel kar iz celoga sveta, tu si pa ogledujejo in fotografirajo tako neurejenost.

Zahvalil bi se pa rad župniku Gabrijelu Knezu iz Starega trga, ki mi je po svoji cerkveni dolžnosti za varnost romarjev in ostalih obiskovalcev gradu z velikim veseljem priskočil na pomoč. Hvala tudi vsem ostalim, ki so mi pomagali pri delu. Danes je pot na grad zopet varna.

Ob tej priliki pa bi izrazil kritiko Zavodu za kulturno dediščino Maribor in občini Slovenj Gradec, ki sta bila odgovorna za sanacijo zidu. Sprašujem se, ali nihče izmed odgovornih iz teh institucij ni razmišljal o odgovornosti za varnost življenj ljudi, ki hodijo na grad? ▲

POŽARI IN VETER

FRANC JURAČ

Pravijo, da nesreča nikoli ne počiva. V začetku prejšnjega meseca smo na Koroškem zabeležili tri požare in divjanje jugozahodnega vetra, ki je za seboj puščal pravo razdejanje in naredil veliko škodo.

Na Gradišču nad Slovenj Gradcem je nekaj po polnoči izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Vinka Breznika. Ker se je ogenj hitro širil, je lastniku uspelo rešiti le živino in traktor, ognjeni zublj pa so gospodarsko poslopje s kmetijskimi stroji uničili do tal. Požar je gasilo okoli 50 okoliških gasilcev, vsa zahvala pa jim gre, da so pred ognjem obvarovali stanovanjsko hišo.

Le nekaj dni za tem pa je tudi po polnoči prišlo do požara na leseni stanovanjski hiši, last 56-letnega Jožeta Jeseničnika na Tolstem Vrhu nad Mislinjo. Kljub posredovanju gasilcev je bila hiša popolnoma uničena, delno pa je bila poškodovana sosednja zidana stanovanjska hiša lastnika Vinka Založnika, katero pa je gasilec uspelo obvarovati pred razširitvijo požara. Na Vrheh pri Slovenj Gradcu pa je zgorela nenaseljena stanovanjska hiša, ogenj pa je zajel še bližnje gospodarsko poslopje, last 49-letnega J.B. oba objekta pa sta zgorela do tal.

Močan veter, ki je z veliko močjo pihal tudi v naših krajih pa je po nekod delal veliko škodo. To so zabeležili v radeljski občini, kjer je veter podiral drevje, nastajali so zastoji v prometu, ples vetra pa ni prizanašal tudi gozdovom, kjer je podrl veliko drevja. V Kotu nad Prevaljami pa je veter na Žerjavlovi kmetiji podrl kozolec, pod katerim je pokopal shranjene kmetijske stroje. Na isti kmetiji pa je veter načel tudi ostrešje gospodarskega poslopja. Kot nam je povedal gospodar kmetije Marko Plešivčnik, jim je veter naredil veliko škodo. Tako močnega vetra na Koroškem ne pomnijo najstarejši ljudje. ▲

1. Požar pri Jožetu Jeseničniku.
 2. Gospodarsko poslopje Vinka Breznika je popolnoma uničeno.
 3. Marko Plešivčnik: Kozolca nismo imeli zavarovanega, ne vemo, kakšna je škoda.
 4. Kozolec je pod seboj pokopal kmetijske stroje.
- Foto Franc Jurač

STOLETNICA KULTURNEGA DRUŠTVA STARI TRG 1902-2002

MARIJANA VONČINA

Leta 1902 so rodoljubi iz Starega trga ustanovili KMEČKO IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO. Ustanovitelji so bili: Ivan Schöndorfer-predsednik, Ivan Šlaner-podpredsednik, Lipe Sekavčnik-tajnik, Jurij Apačnik-blagajnik, Ivan Areh-knjižničar, Jernej Slemnik-odbornik in vodja bralnih večerov, Franc Vodovnik-odbornik in režiser, Ignac Uršič, odbornik in glasbenik. Ustanovili so knjižnico, tamburaški orkester, mešeni pevski zbor in igralsko skupino. Aktivno so delovali do prve svetovne vojne in po njej. Prvi prostor za prireditve je bil v Iblnovi gostilni (Karner) ali pod Sekavčnikovim kozolcem (pri Končniku).

V tridesetih letih so igrali, peli in muzicirali pod vodstvom starotrškega župnika Štefana Horvata. V tem času so preuredili s prostovoljnimi delom in prispevki dvorano v župnišču. V aktivno delo društva se je vključilo veliko Starotržanov.

Med drugo svetovno vojno je bila uničena knjižnica, arhiv in ves inventar društva. V vojni je umrlo 5 aktivnih članov društva.

V povojnem času so stari in novi člani društva nadaljevali z delom. Zopet so s prostovoljnimi delom obnovili dvorano, organizirali so tombolo in zbiralne akcije in nadaljevali z igranjem, petjem in plesom.

Leta 1962 so razvili društveni prapor, predsednik društva je postal Edvard Anderlič, ki je skupaj z ženo Miro zagledal nadalje delo in dosegli so nad vsepehe predvsem na gledališkem področju. Odmevne so postale poletne kulturne prireditve, ki se jih je v letih 1966 do 1987 zvrstilo enainvajset.

Od leta 1971 do danes organizira kulturno društvo vsako leto pustni karneval. Od 1973 izdaja šaljivi časopis KURENT, ki je naslednik časopisa z istim imenom, ki ga je od leta 1923 do 1941 izdal Salonski orkester Slovenj Gradec.

Leta 1974 je bila društvu dodeljena Rudlova vila, do leta 1985 je društvu uspelo po zaslugi Edvarda Anderliča zgraditi z referenduskimi sredstvi in pros-

Zaključek slavnostne akademije v Kulturnem domu Stari trg.

Foto Primož Juvan

tovoljnimi prispevki krajanov prizidek za dvorano.

Tako so bili postavljeni solidni temelji za uspešno delo društva.

V devetdesetih letih je zagnana gledališka dejavnost delno presahnila, žal je folklorna plesna dejavnost zamrla, vendar jo delno nadomešča plesna šola, ki deluje v kulturnem domu. Moški pevski zbor Fran Berneker pa prepeva z manjšimi odmori od 1977 leta.

Pojavljajo se nove aktivnosti, ki napovedujejo nov zagon društvene dejavnosti.

Maja letos je dolgoletni predsednik društva Edvard Anderlič predal predsedništvo in se posvetil organizaciji stoletnice društva. Vendar je zaradi nesreče pri delu 16. junija poškodovan podlegel in tako, žal, ni dočakal društvenega slavlja.

Nov predsednik DRAGAN BALABAN je prevzel težavno nalogo vodenja društva in organizacije praznovanja stoletnice. Organizacija stoletnice mu je z veliko iznajdljivosti in sposobnosti nadvse uspela.

Od septembra potekajo prireditve v počastitev visokega jubileja.

Septembra nas je Rifle razveselil z monokomedijo »Šuštar«.

Oktobra je številne gledalce nasmejal Mojteater Romana Končarja s komedijo »Juhica«.

16. novembra je presenetila in navdušila polno dvorano krajanov in ljubiteljev SLAVNOSTNA AKADEMIJA, ki jo je režiral Sašo Juhart, scenarij pa pripravil Tom Ban, oba študenta akademije za igralsko umetnost. Nepozaben je bil povezovalac, študent igre, Igor Štamulak. Fotografije iz društvene preteklosti je na platno računalniško projiciral Darko Zavrl.

Nastopili so domači igralci z odlomki iz iger in igralca Jerica Mrzel in Ivo Ban. Zapel je združeni moški pevski zbor, muzicirali so violončelist, citrarka in tamburaši iz Velenja, plesala je folklorna skupina iz Šmartna. V kratkem nagovoru, se je predsednik društva Dragan Balaban zahvalil vsem, ki so aktivno delovali v društvu, se spomnil pokojnega Eda Anderliča in obljubil v bodoče živahen kulturni utrip. Predsednica Zveze kulturnih društev Liza Krpač je društvu podelila priznanje. Čestitko je izrekel novoizvoljeni župan mestne

občine Slovenj Gradec Matjaž Zanožkar.

Okolico kulturnega doma so popestrile lesene skulpture Jožeta Ješovnika, slavnostno vzdušje je poživila svetloba stotih bakel, v avli doma so bili v vitrinah razstavljeni kiparski izdelki udeležencev Bernekerjevih kiparskih dnevov. Prijetno jesensko vzdušje so pričarali jabolčni aranžmaji Cilke Dreu.

Trajen spomin na stoletnico smo zabeležili z izdajo ZBORNIKA, ki poleg posvetil obsega kratko zgodovino Starega trga, spomine članov društva, pregled gledališke, folklorne in pevske dejavnosti, govori o pustnem karnevalu in Kurentu, o Bernekerjevih kiparskih dnevih, o Bernekerjevih prejemnikih nagrad in plaket in zabeleži spomin na Edvarda Anderliča. Zbornik je opremljen s številnimi fotografijami.

Bodimo ponosni na našo bogato zgodovino vsi, ki živimo v Starem trgu že dolgo ali smo se vanj priselili in se počutimo tukaj doma. Z nami se lahko veselijo tudi vsi tisti, ki z nami sodelujejo ali obiskujejo naše prireditve. Naj jih bo še veliko! ▲

FOLKLORNI VEČER V ŠMARTNEM PRI SLOVENJ GRADCU

GORAZD MLINŠEK, univ.dipl.inž.gozdarstva, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Martinovo ponovno postaja zelo popularen vseslovenski domači praznik, katerega najraje Slovenci praznujemo za domačo z Martinovo gosko in drugimi domačimi jedmi obloženo mizo ali v vinski kleti z »zadnjega mošta« polnimi sodi ali na kakšnem komercialno obarvanem Martinovanju. Bolj poredko pa počastimo Martina s kuturnim praznovanjem v kakšni kulturni ustanovi.

Pa so se v Šmartnem pri Slovenj Gradcu kulture željni domačini odločili, da počastijo svojega krajevnega svetnika svetega Martina na kulturni način. Ob pomoči Zveze kulturnih društev Slovenj Gradec in domačega kuturnega društva so v tednu pred martinovanjem organizirali Martinove dneve. Pripravili so zanimive kulturne prireditve. Osmega novembra zvečer je bilo v dvorani gasilskega doma zelo živahno. Na kuturni prireditvi imenovani »Folklorni večer« so se srečali plesalke in plesalci folklornih skupin ter domače upokojene pevke. Program je povezoval že legendarni koroški kulturnik Mitja Šipek. Preprosto in po domače nam je predstavil vse nastopajoče, pa tudi prijetne dogodke iz časa naših bic in dedijev, ko so po napornem delu vsi radi zapeli in zarajali.

Prvo je zaplesala domača folklorna skupina »Rej«, ki že trideset let veselo nastopa po Sloveniji, letos pa so gostovali tudi na Češkem. Predstavili so nam ples, katere so plesali v češkem mestu Krumbov. Folklorno skupino »Rej« že vrsto let vodi Marica Gostenčnik. Zelo zapečene so plesalke in plesalci folklorne skupine Prežihov Voranc iz Raven na Koroškem, ki se kljub številnejšim letom zopet vztrajno vrtijo. Mnogi med njimi so ponovno zaplesali koroške ples po trideset in več letih. Poskočni in glasni so bili tudi ta večer. Zapel pa nam je tudi upokojenski pevski zbor iz Šmartna. Ubrano je prepeval pod vodstvom Janeza Kolariča. Da je bilo v Črni na Koroškem nekoč zelo živahno, je nas prepričala črnjanska folklorna skupina kulturnega društva »Gozdar«. Včasih je bilo v Črni 29 hiš in 30 gostiln. Naporno je bilo romanje iz Solčave v Črno in nazaj,

nekateri so za to pot potrebovali več kot dva dni. Morda so se zadržali tudi na steljeraji. Kaj so peli in rajali na steljeraji, je nam predstavila folklorna skupina »Gozdar«. To skupino, pa tudi ravensko, uspešno vodi Peter Šumnik.

Hitro je minil folklorni večer. Hvala Šmartčanom za prijetno druženje v upanju, da postanejo Martinovi dnevi tradicionalni. ▲

1. Mitja Šipek je zanimivo povezoval program.

2. Veselo je zaplesala že zelo odrasla folklorna skupina Prežihov Voranc iz Raven na Koroškem.

3. Med plesom so zapele tudi upokojenke iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu.

4. Vsi nastopajoči na Folklornem večeru.

Foto Gorazd Mlinšek

POSTAVKOVA DEKLETA SO PREPEVALA

FRANC JURAČ

Postavkova dekleta iz Podgorja, ki že od mladih let prepevajo ljudske pesmi, so se v dvorani Kulturnega doma v Podgorju predstavila na koncertu "NEDELJSKO POPOLDNE Z LJUDSKIMI PEVCI IN GODCI". Medse pa so povabile tudi ansambel Modrijani iz Dobrne, Ljudske pevke iz Brinjeve gore pri Zrečah, Hrastelovo Betko s prijatelji ter Graškogorske fante. Koncert Postavkovih deklet, ki ga je vodila Darja Vrhovnik, je nad vse lepo uspel. ▲

Postavkova dekleta, na harmoniki jih spremlja Hrastelova Betka.
Foto Franc Jurač

MLADI MAKEDONCI V MISLINJSKI DOLINI

FRANC JURAČ

Nastop makedonskih folkloristov.

Foto Franc Jurač

Otroška folklorna skupina Osnovne šole Šmartno pri Slovenj Gradcu pod mentorstvom učiteljice Mire Strmčnik je bila izbrana kot predstavnik Slovenije za nastop na šestem mednarodnem festivalu otroških ljudskih plesov in pesmi v Skopju, ki je potekal v mesecu juniju letos. Z makedonskimi gostitelji so navezali stike, ki so se poglobljali z gostovanjem 50-članske folklorne skupine Cvetan Dinov. Gostje iz Makedonije so bili na obisku v Šmartnem pri Slovenj Gradcu od 7. do 11. novembra. V tem času so imeli pet folklornih nastopov v Kulturnem domu v Slovenj Gradcu, nastopili pa so tudi v Mislinji, v sklopu praznovanja Martinovih dni pa so se predstavili tudi v športni dvorani Osnovne šole v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. ▲

RAZSTAVA ROČNIH DEL V DOMU UPKOJENCEV SLOVENJ GRADEC

MARIJANA VONČINA

Razstava ročnih del je bila odprta v dvorani Doma upokojencev od sobote 23. do torka 26. novembra 2002 in je prijetno presenetila številne obiskovalce s pregledno razporejenimi lepimi in pestrimi izdelki.

Več kot 20 upokojenk, članic sekcije za ročna dela, vsak ponedeljek popoldne pridno ustvarja vedno nove in nove izdelke pod vodstvom mentorice Nanike ČERU. Počivajo samo v poletnih mesecih, sicer pa delajo veliko tudi doma.

Največ kvačkajo in pletejo. Umetelno ustvarjajo vse mogoče cvetove, ki jih skoraj ni mogoče ločiti od naravnih. Vmes je bilo razstavljenih nekaj kombinacij platno-čipka, tudi nekaj vezanja, lepih izdelkov oblačil za odrasle in otroke, veliko je bilo raznobarnih prtičkov od zelo velikih do najmanjših. Vmes je vabilo nekaj noveletnih okraskov, najlepše pa je bilo okrašeno drevesce z angelčki in zlatimi zvezdicami.

Ker so članice sekcije za ročna

dela v dveh letih ustvarile veliko izdelkov, letos zaradi preglednosti ni bilo prostora za druge ustvarjalce. Zato smo se odločili, da bodo vsi ostali izdelovalci upokojenci razstavili svoje iz-

delke na posebni razstavi enkrat letno.

Letos je bila taka pregledna razstava maja. Eno ali dve podobni bomo organizirali tudi drugo leto. ▲

Razstava ročnih del članic DU Slovenj Gradec, sekcije za ročna dela.

* 1927
+ 2002

S svojim pridnim delom,
vsakega osrečiti si znal,
pred usodo neizprosno sam,
nemočen si obstal.
Srce je omagalo, dih je zastal,
a spomin nate bo zmeraj ostal.

IVAN KRAJNC - NAPEČNIKOV VANČ

Spet je kruta usoda posegla med nas in iztrgala iz naše sredine našega sokrajana in prijatelja, njegovi družini pa moža, očeta in dedka Ivana Krajnc, Napečnikovega Vanča, kakor smo ga po domače klicali.

Kmečka zibelka mu je stekla 2. februarja leta 1927 na Napečnikovi domačiji na Pernicah kot devetemu otroku v tej družini. Svoja otroška leta je preživel kar doma, vendar je moral kar kmalu poprijeti za težka kmečka dela. Seveda, kot vsakemu fantu ali moškemu njegovih let, druga svetovna vojna ni prizanesla. V jeseni, leta 1944 je bil vpoklican v partizane. Na njegovo srečo in veselje staršev, bratov in sester se je vrnil v svoj domači kraj. Začel je razmišljati o družinskem življenju. Leta 1955 si je našel svojo življenjsko sopotnico Lenko, s katero sta si polnih 47 let delila dobre in slabe čase. Ustvarila sta si toplo družinsko ognjišče in rodili so se jima štiri otroci, tri hčerke in sin Ivan, ki bo tudi nadaljeval gospodarjenje na Napečnikovi kmetiji.

Prva povojna leta so morali kmetje oddajati veliko svojih pridelkov, zato si je moral služiti denar še s prevažanjem lesa s konji v dolino. Nobena zima ni bila prehuda, nobena poletja prestra, vsak hloh ali drevo je spravil na svoje mesto. Težko prisluženi denar je vlagal v obnovo domačije in kupoval stroje. Bil je med prvimi na Pernicah, ki je kupil traktor, ki mu je zamenjal konje. Ko smo se Perničani leta 1975 odločili za oddajo mleka, je prevzel odgovornost, da ga bo zbiral in prevažal na Gortino do zbiralnice. Polnih 25 let je skrbno in pošteno vozil v dolino, tako da niti en dan ni ostalo mleko doma ali na cesti. Poleg vsakdanjega dela je našel tudi čas za razvedrilo. Ko se je po drugi svetovni vojni na novo organizirala "Perniška kmečka godba", je bil tudi med prvimi člani te godbe, za kar so mu sedaj godbeniki zelo hvaležni. Poleg tega pa je bil tudi član zelene bratovščine Muta in je precej truda vložil v pomoč pri gradnji lovske kočice na Pernicah. Sodeloval je tudi pri drugih aktivnostih; leta 1970 pri gradnji osnovne šole, pri obnovi cerkve na Pernicah in pri sv. Urbanu.

Takšnega, kot smo poznali Ivana, bomo ohranili v lepem spominu. Naj mu bo lahka domača zemlja, katero je nadvse ljubil vse svoje življenje.

ZAHVALA

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
utihnil je tvoj glas,
bolečina in samota sta pri nas.
Zato pa pot nas vodi tja,
kjer sredi tišine spiš,
a v naših srcih še živiš.

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in brata

FRANCA SMRTNIKA iz Brd

Se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih žalosti in nam izrazili ustno ali pisno sožalje. Hvala osebju internega oddelka splošne bolnišnice v Slovenj Gradcu za lajšanje bolečin v zadnjih trenutkih. Hvala Dekanu Francu Rataju in Andreju Urbanu za opravljeno sveto mašo in pogrebni obred.

Žalujoci: Žena Pavla, hčerki Zvonka in Betka, sinova Milan in Janez ter sestra Minka in brat Vinko z družinami.

SPOMIN

8. decembra 2002 je minilo leto žalosti in trpljenja, od kar si nas po hudi in neozdravljivi bolezni zapustila in smo se za vedno poslovili od tebe draga žena, mama, babica, tašča, sestra in svakinja

BARBARA KNEZ roj. SREBNIK

iz Dravograda Pod gradom 123

Ni besed, s katerimi bi opisal bolečino, ki prebiva v naših srcih, od kar si nas zapustila. Naš dom, ki smo si ga ustvarili, je brez tebe prazen. Imela si zlato srce in pridne roke, zato hvala, hvala ti za vse.

Hvala vsem, ki postojite ob njenem grobu, ji prižigate sveče in poklanjate cvetje ter z lepo mislijo obujate spomin na njo. Ohranite jo v lepem spominu!

Pogrešamo te: mož Ferdo, hčerka Anka in sin Ernest z družinami, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Umrli je mož! Ne, ni umrl!
Oči je zaprl, da se po trudu in boju
oddahne v blaženem pokoju, ne, ni umrl!
še duh njegov živi med nami
na delo nas budi in drami.
S. Gregorčič

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedija

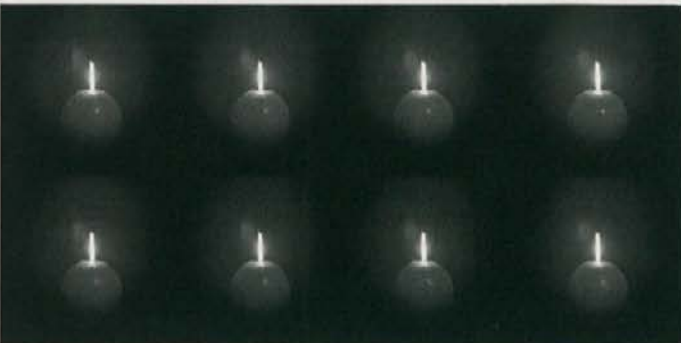
ANTONA MERKAČA - RAKITNIKOVEGA TONIJA

19. 2. 1945 - 6. 11. 2002

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in bivšim sodelavcem Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, ki so se v tako lepem številu poslovili od njega, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli izrazili sožalje, ustno in pisno. Hvala vsem za darovane rože in sveče. Zahvaljujemo se govorniku Jožetu Uleceju za lepe poslovilne besede, gospodu župniku Lenasiju za pogrebni obred, Mežiškim pevcem Viharniki za zapete žalostinke, godbenikom iz Šentjanža ter izvajalcu Tišine.

Vsem še enkrat iskrena hvala

Žena Francka, otroci Lidija, Gvido in Klavdija z družinami ter vsi vnuki.

* 1924
+ 2002

ANDREJ KRENKER

Velika množica krajanov, znancev in prijateljev se je v drugem novembrskem torku na šentiljskem pokopališču molče poslavljala od ANDREJA KRENKERJA. Toliko žalosti in zaprepačenosti se je naselilo v njihova srca, kot se je lahko zlije le ob hudi, nerazumeva-joči in bridki izgubi.

Kot drugorojenec je Andrej prijel na svet 24. oktobra 1924 na krenški kmetiji v Mali Mislinji. Že kot fantič je moral zgodaj prijeti za kopico opravil. Najbrž pa voženj lesa s konji s planine ni pozabil nikoli, saj so predstavljale posebno poglavje njegove mladosti. Kot osemnajstletniku se mu je z mobilizacijo pričela trpka kalvarija vojaških preizkušenj. Neka-krat je njegovo življenje viselo na nitki, premražen, deležen grobosti in poteptanih vrednot življenja, se je iz ujetništva vrnil na rodni "grunt", ko mu je življenje že odmerilo enaindvajseto leto. Spet je zapregel konje in vozil les s planine, pa seveda stal ob rami očetu pri gospodarjenju. Vselej dobre volje je mladenič prepeval tudi na koru in našel čas za streljanje z možnarji. Seveda tudi za dekleta, saj je bilo od časa do časa treba prisluhniti zakaj srce tako močno razbija. Z Micko sta se sijajno ujela in znala svoje vezi in čustva v dvoje poveza-ti tudi pri vsakem drugem opravilu. Še posebej po tistem nepo-zabnem trenutku, ko sta si pred oltarjem izrekla zvestobo za vse žive dni. Ni več zmanjkalo dela in skrbi, pa tudi veselja in sreče ne. Za te nepozabne utrinke življenja so poskrbeli sinovi, ki jih je povila Micka in so bili njuna radost in njun ponos. Zato, da bi jim odgrnil lepše strani mladosti in odraščanja, se je odločil zapustiti rodno kmetijo, saj pravi denarci od smrek niso leteli. V dolini pa se je začela graditi šola in z njo je od vseh začetkov dihal tudi on. Trdno mu je ob zahtevnih opravilih stala ob strani njegova Micka. Radi so ga imeli učitelji in krajan. Kar knjižica bi se že izvezla, če bi zapisal vse tiste, katerim je kot pravi strokovnjak pomagal pri "fršolanju" in "ruštih". Znal je družbo razvedriti z zdra-vičkami in nepozabnim pastirčkom na številnih zabavah in prireditvah. Seveda se je znašel tudi na odrskih deskah in med drugimi upodobitvami zaigral tudi v nepozabni Miklovi Zali. "Camarja", kakršen je bil kar na 24 porokah, ni bilo daleč naokoli. 12 - krat je kot starešina vodil "ohcel" tako, da so se svatje kar lomili od dobre volje in zadovoljstva. Kdo je iz katerega rokava je jemal napeve in verze? Česa vsega ni zmo-gel ob službi in gradnji hiše, kjer je od opeke do poslednjih zidarskih del skoraj vse postoril sam. Ko se je s svojimi leta 1973 selil v ta domek, je bil to pravi praznik, saj sta z Micko zmogla ob skromnih denarjih z garanjem in pridnostjo ures-ničiti sanje. Ob pomoči kmetom ter drugim krajanom, ki so se odločali za kolone, so ga kot mojstra zakolov poznali daleč naokoli. Res, bil je prava deklica za vse. Tudi taborniški dom ostaja spomenik njegove široke pomoči fantom in dekletom taborniškega odreda Mrzli studenec.

Tudi grenkobe ni manjkalo, še posebej po nesreči prvoro-jenca. Obesila se je nanj pred 30. leti sladkorna bolezen, ponagajalo mu je srce, a je do 1984 leta previharil vse te orkane življenja. Po kapi takrat se je moral starostno upoko-jiti.

Hudo ga je v predlanskem septembru prizadela smrt sina Drejka, katere nikakor ni mogel preboleti. Pa so se kaplje peli-na prelivala še naprej in s smrtjo sestre Julke, ga je lani upo-gnila nova bolečina. Zlovesčča bolezen najmlajšega sina ga je stisnila v silnem strahu, da mu življenje ne bi prisolilo nove-ga udarca, ki ga srce ne bi zmoglo več preboleti. Kot da

mu življenje ne bi pustilo, da bi se zravnal, je letos smrt nenadoma stegnila roke še po najmlajšem bratu Stanku. Ta je čašo bolečin napolnila do vrha in od pomladi ga je pot na pokopališče vodila prav vsak dan. Še lažje so se zato bolezenske tegobe zgrinjale nad njim in kar trikrat se je znašel med bolnišničnimi zidovi. Ko se je v zadnjih dneh tako pri-jetno počutil, da je sam verjel, da je življenje še pred njim, so se tega nalezli tudi njegovi najdražji. Varljivemu upanju pa je v petkovem večeru naredila konec smrt, ki ga je v drobci časa vzela njegovim in krajanom, ki ga bodo še kako pogrešali...

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti našega dragega moža, očeta, dedka in brata

ANDREJA KRENKERJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam z besedami sožalja lajšali bridke bolečine, darovali cvetje, sveče in svete maše.

Hvaležni smo duhovnikoma Tinetu Tajniku in Poldetu Koratu za obredno svečanost, strelcem za ganljivo slovo, cerkvenim pevcem in pevcem Okteta Mislinja, slovenjegraški godbi na pihala ter zdravnici dr. Tilki Prevolnik za vso skrb, lajšanje bolečin in predano medicinsko pomoč.

Vsi njegovi: žena Marija, sinova Drago in Milan, vnukinji Polona in Anja ter sestre Štefka, Slavka, Mara in Jožica.

SPOMIN

10. oktobra je minilo 27 let od kar nas je zapustil naš dragi oče in deda **IVAN MERZDOVNIK**.

4. avgusta pa je minilo leto od kar nas je za vedno zapustila draga mama in bica **IVANKA MERZDOVNIK**.

Hvala vsem, ki obiskujete njun grob, prižigate sveče in ju imate v lepem spominu.

Njuni najdražji

»Skromno smo živeli,
lepo in zelo radi se imeli.
Kruta usoda nas prerano je ločila
In nas globoko v srce ranila.
Le vera, upanje, ljubezen
Nam dajejo moči, saj čutimo,
Da z nami v srcu ostal boš vedno Tii!«

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil ljubi mož in atek, brat, nadvse dober boter, sosed in prijatelj

SLAVKO MERZDOVNIK

Iz Male Mislinje.

Prav lepa hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, nam izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in za sv. maše.

Prisrčna hvala: reševalcem ZD Slovenj Gradec, dr. Pirmanšekovi, župnikom: Tinetu Tajniku in Leopoldu Koratu, cerkvenim pevcem, MPZ Šmartno, govornikom: nečakinji Kseniji, Marjanu Križaju in Jožetu Urbanču, harmonikašu Tomažu Skarlovniku, razredničarki Vlasti Perkuš, sošolcem, vsem sodelavcem, pogrebniemu zavodu Jerneja Zaveršnika, PVD Združenju Sever za Koroško, Aktivu invalidov Mislinja in Konjeniškemu društvu Mislinja. Posebna hvala vsem sosedom in folklorni skupini Majstrski za nesebično pomoč in sočustvovanje.

Žalujoci: žena Marija, sin Peter, hčerki: Natalija z Matjažem in Mirjana

* 1951
+ 2002

SLAVKO MERZDOVNIK

21. oktobra 2002 nas je, sredi ponedeljkovih večernih kmečkih opravil, poln načrtov, želja in dobrih misli, za vselej zapustil Slavko Merzdovnik iz Male Mislinje. Žal, so bili zaman vsi poskusi pomoči obupane žene Marije, ki ga je takoj po udarcu kapi našla na tleh. V hipu se je na Ješovnikovi domačiji zbrala množica nemočnih ljudi, ki ga prav tako niso mogli več obuditi. Njegovim dragim se je zrušil svet pod nogami. Soseska z dekleti in fanti folklorne skupine Majstrski, katerim je s svojo frajtonerico privabljal ritem plesnih korakov, tega ni mogla doumeti, saj je Slavko še v soboto s frajtonerico bodril vse, ki so ličkali koruzo pri Grilu. Bolečina ni zameglila le pogleda in misli, tudi koraku in besedi je vzela lahkotnost in ton. Prehitro je življenje razvrednotilo vse tiste lepe misli in želje, ki smo jih izrekli lani ob njegovem srečanju z Abrahamom.

Tako hitro so stekla ta leta, od tistega 18. novembra 1951, ko je na Ješovnikovi kmetiji v Mali Mislinji mama Ivanka povila sina Slavka – petega izmed šestih otrok. Res je bilo dela več kakor kruha, a tudi ljubezni staršev, katero je še posebej mama v enakih koščkih drobila med otroke. Prve mesece po končani osnovni šoli je Slavko najprej pomagal pri delih v trgovini, potem se je za nekaj let zaposlil v Gorenju. Doma ga je čakalo veliko dela, zato si je službo poiskal bližje – na Gozdarstvu. Vse to pa mu je navrglo garaška in ob slabem vremenu še zdravstveno zelo neugodna opravila. Slavko je rad poprijel za delo ter pomagal očetu – še posebej pa je vložil v nedra kmetije vse svoje moči, ko so odšli od doma ostali bratje in sestre. Že leta 1975 je Ješovnikovo družino hudo prizadela očetova smrt. Komaj 24-letni Slavko je moral skupaj z od žalosti potrto mamo prevzeti veliko odgovornost gospodarjenja na Ješovnikovi domačiji. Kmalu je ugotovil, da sam s svojo mamo ne bo mogel opraviti vseh zahtevnih del na kmetiji, zato si je srčno želel spoznati življenjsko spremljevalko, ki mu bo v oporo. V trgovini je spoznal prodajalko – svojo življenjsko sopotnico Marijo, ki mu je zlezla globoko v srce. Ta prelepa čustva sta 12. maja 1979 pozlatila s poroko. Okronali so jo še otroci: Peter, Natalija in Mirjana, zato je za vsa dela bil dan skoraj prekratek. Kljub vsemu je Slavko skupaj z ženo Marijo poskrbel, da so se njuni otroci izobraževali, saj je želel, da bi jim bilo nekoč lepše kot je bilo njemu.

Zaradi težav s hrbtenico in prehudemu zalogaju opravil na kmetiji, se je moral Slavko leta 1997 invalidsko upokojiti. Breme službe mu je bilo res odvzeto, vendar pa dela na kmetiji ni zmanjkalo nikoli.

V prostem času je najraje zapregel konje, saj so bile te plemenite živali njegovo največje veselje. Zrasel je s harmoniko ter z njo doma vedril ženo in otroke, pa seveda mamo Ivanko in vse, ki so prihajali na njegovo domačijo. Bil je samouk. Prva drsenja prstov po gumbih frajtonerice mu je pokazal oče. Dobro voljo je tako z besedo in mehkom trosil vsa ta leta po številnih porokah, zaključkih, veselicah in zabavah. Udeležil se je skoraj vseh 16-ih srečanj ljudskih godcev v Mislinji, dobrega pol leta pa je s frajtonerico spremljal folklorno skupino Majstrski.

Ko je v lanskem avgustu domačijo ovila v žalost smrt mame Ivanke, smo mu poskušali stati ob strani, še pomislili pa nismo, da bo tako hitro odšel za njo. Žal nas je vse skupaj prehitela smrt.

Slavka bomo ohranili v svojih srcih, saj bo pred nami zasijal njegov obraz vedno, ko bomo prisluhnili zvoku frajtonerice ali z očmi pospremili folklorne plesalce.

Povzetek govora g. Marjana Križaja zapisala Ksenija Uršej.

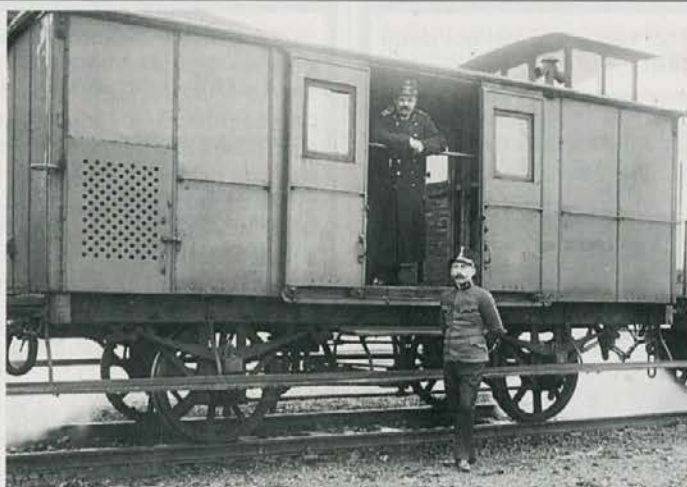
Slovenj Gradec je eno izmed najstarejših mest na Slovenskem, nastalo je v srednjem veku (1267), letos smo obeležili njegovo 735-letnico. V Koroški pokrajini so status mesta dobila: Ravne na Koroškem 1952, Radlje ob Dravi 1962 in Mežica leta 1983.

Korošci smo praznično počastili tudi 400-letnico p.c.s.v. Uršule, najvišje ležeče cerkve v Sloveniji. Tudi Prostovoljno gasilsko društvo Slovenj Gradec je eno izmed najstarejših, ustanovljeno je bilo pred 130. leti.

Slovenjgraška pošta pa je še starejša, njeni začetki segajo v leto 1842, čeprav poznamo že za časa rimskega cesarstva poštno postajo v Colatium – Stari trg pri Slovenj Gradcu.

Najstarejše poštne postaje v naših treh dolinah so delovale: Ožbalt ob Dravi (1784), Radlje ob Dravi (1748) in v Dravogradu (1791). Do leta 1850 so ustanovili pošte v Slovenj Gradcu 1. 3. 1842 in v Lovrencu na Pohorju. Vendar je bil Slovenj Gradec pred ustanovitvijo pošte začasno povezan s poštnimi postajami v Celju, Labotu in v Dravogradu. Poštni sel je odhajal iz našega mesta vsak torek in petek zjutraj, iz Celja pa se je vračal v sredo in soboto popoldne. Pozneje je c.k.r.relejna poštna postaja uvedla poštno cesto Celje-Velenje-Dravograd-Celovec.

Pisemska zbiralnica, nato poštna relejna postaja sta uradovali v prostorih hotela Johanna Golla, ki je bil več let upravnik pošte, zato Hotel post. V letu 1882 se je poštni urad preselil v večje prostore v isti hotelski zgradbi. Tedaj je bil poštni mojster Franc Goll, lastnik hotela. S 1. oktobrom 1875 je bila uvedena zveza Celje-Slovenj Gradec s poštnim vozom. V to zvezo je bila vključena novoustanovljena pošta Mislinja. Leta 1894 je bil v Slovenj Gradcu poštni urad združen s pošno postajo, telegrafsko postajo (1870), pa je bila še ločena od pošte. Ko je bila zgrajena železniška proga Velenje-Dravograd (1899), je

bila poštna postaja v mestu ukinjena, mislinjska pošta je imela prostore v stavbi železniške postaje.

S poštno zbiralnico v Razborci (1907) je imela trikratno zvezo na teden, tudi Gornji Dolič je bil povezan z mislinjsko pošto. V Slovenj Gradcu so začeli dostavljati pošto v začetku 1903, telefon je dobil 1914, zbiralnico pošte pa so imeli v Razborju od 1918.

Po razpadu Avstro-Ogrske je nemško poštno osebje zamenjalo slovensko. Med obema vojnama so pošto selili dvakrat: iz hotela Goll v Cankarjevo ulico, v prostore trgovca Ivana Rojnika (1927). Danes tega dela hiše ni več, ker so ga med nemško okupacijo odstranili zaradi lažjega dostopa v mestno srednjeveško jedro. Tu so bila namreč v preteklosti zgornja mestna vrata, (Dr. Hinko Seničar o medvojnem rušenju dela hiše pravi: »Rojnikov ek, mora bek«).

Iz Cankarjeve ulice so pošto preselili v prizidek hotela Schuller leta 1931, danes Poštna ulica.

Tu je uradovala do 1967, dokler se ni preselila v nove prostore na Francetovo cesto. Upravnik pošte je bil nekaj let Franc Eiletz. Bil je tudi več let občinski odbornik, odbornik »mislinjske podružnice SPD, predsednik nadzornega odbora tukajšnje gasilske čete in podpornik raznih drugih narodnih in kulturnih društev«. Ob koncu januarja 1935 je bil Franc Eiletz žrtev planin, zasul ga je snežni plaz pod vrhom Uršlje gore (spominjska plošča). Do leta 1941 je pošto vodil Valter Šume. V času nemške okupacije so upravo pošte vodili nemški uslužbenci.

Po osvoboditvi je prevzel vodstvo pošte Valter Šume.

Okrajno pošto Slovenj Gradec je od 1949 do 1955 vodil domačin Martin Prevorčnik, pozneje je delal na Okrajni pošti Maribor 1.

Po ukinitvi okraja Slovenj Gradec je bila upravnica pošte Franja Kanič (1955). V letu 1962 je bil ukinjen prevoz poštnih pošilk

po železnici, nadomestili so ga poštni avtomobili.

V tem času so dobili v Podgorju pošto (1964), ukinjena pa je bila pomožna pošta v Razborju. Pošta v Slovenj Gradcu je pridobila boljše delovne pogoje v novih prostorih na Francetovi decembra 1967, tedaj je začela delovati avtomatska telefonska centrala. Leto pozneje so poštarji uporabljali mope, v poslovanju pa električni žigosni stroj, od 1971 so začeli uporabljati poštne številke in naslov pošt, za Slovenj Gradec 62380.

Upravnik Anton Jamnik je prevzel vodstvo pošte v letu 1976, sedaj jo vodi Franc Korbus, Anton Jamnik pa je svetovalec direktorja pošte Slovenije PE Maribor.

Ob koncu leta 1981 je v Mislinjski dolini nastala četrta pošta in sicer v Šmartnem pri Slovenj Gradcu Pomemben korak v nadaljnjem razvoju in modernizaciji pošte je bil nakup Kraljeve hiše in zemljišča v neposredni bližini.

V sodobno urejene prostore so se vselili leta 1986, naslednje leto pa so že uporabljali modularni mikroračunalniški sistem TIM 10 za blagajniško poslovanje in najso-

dobnejšo telegrafsko napravo – telefaks. Danes so vse pošte opremljene z računalniško podprtim informacijskim sistemom. V Mislinjski dolini je v uporabi več kot 7200 telefonskih priključkov, telefonska napeljava pa sega do najbolj oddaljenih domačij v mestni občini Slovenj Gradec in občini Mislinja. ▲

1. Poštni vagon
2. Hotel Post leta 1904
3. Slovenjgraška pošta in enota Telekom
4. Franc Vertnik, p.d. Vovk in pismonoša z železniške postaje na poti do Poštne ulice (med obema vojnoma)

**ZVEZA HRANILNO KREDITNIH SLUŽB
SLOVENIJE, p.o. LJUBLJANA**
POSLOVNA ENOTA SLOVENJ GRADEC
Telefon 02 883 93 00

Z blagajniškimi mesti:

Slovenj Gradec, Celjska 7	☎ 02 883 93 13
Dravograd	☎ 02 871 04 90
Prevalje	☎ 02 881 78 10
Radlje ob Dravi	☎ 02 888 00 10
Mislinja	☎ 02 885 70 50

VARČEVANJE

Ponujamo ugodne obrestne mere za vse vrste vezanih tolarških depozitov.

NOVA PONUDBA:

HRANILNA KNJIŽICA OBROČNEGA VARČEVANJA

Prednosti:

- postopno varčevanje manjših zneskov
- višje obrestne mere za privarčevana sredstva
- pridobitev ugodnega kredita

KREDITI

Pri nas lahko dobite posojilo za različne namene:

- **investicijska posojila** – za novogradnje, obnove, nakupe mehanizacije,
- **posojila za nakup kmetijskih zemljišč**
- **gotovinska posojila** – kratkoročna in dolgoročna
- **stanovanjska posojila**

DODATNA PONUDBA:

- **MAGNA KARTICA** in **EUROCARD KARTICA**
- **PLAČILNA KARTICA »ACTIVA«** - MOŽNOST DVIGA GOTOVINE NA BANČNEM AVTOMATU
- **INFORMACIJE IN VPLAČILNO MESTO ZA VZAJEMNE SKLADE KD**
- **INVESTMENTS (GALILEO, RASTKO, KD BOND)**
- **ZAVAROVALNIŠKE STORITVE ZA »SLOVENICO«**

OHRANJAMO TRADICIJO IN SKRIMO ZA RAZVOJ !

ZM d.d.
ZAVAROVALNICA
M A R I B O R

PE Podružnica SLOVENJ GRADEC

tel.: (02) 88 12 700, (02) 88 12 730,

fax: (02) 88 12 737

*V letu 2003 Vam želimo
veliko modrih misli,
modrih odločitev
in modrih dejanj,
prepletenih z zelenilom
neokrnjene narave,
kipečega zdravja
in mladostne energije.*

Vaša Zavarovalnica Maribor d.d.

PLESNA FOLKLORNA SKUPINA "MAJSTERSKI"

MILENA TRETJAK

Skupinska slika-plesalci in plesalke skupaj z učiteljico in harmonikašema. Takrat so plesalci plesne skupine Majsterski zadnjič plesali ob zvokih harmonike Slavka Merzdovnika.

Majsterski plešejo različne plesne

Le dober mesec je, od kar me je pot zanesla na plesne vaje »Majsterskih«. Ob samem vstopu v dvorano sem lahko kaj hitro opazila dobro voljo in nasmejane obraze teh plesalcev.

Plesna skupina »Majsterski« skupaj deluje že dobro leto. Prva pobudnika za to skupino pa sta bila Gelca Hudovernik in, žal, pokojni Stanislav Krenker. In tako je nato Gelca skrbela za plesalce, da so redno prihajali na vaje, Stanislav pa jih je še takrat razveseljeval s harmoniko. Ja, minilo je kar nekaj časa od teh začetkov. Takrat se je plesna skupina imenovala še »Veseli pavri«. Ob boleči izgubi Stanislava pa se je njihovo ime spremenilo v »Majsterske« plesalce. To ime so obdržali v spomin na Stanislava, saj so njega vsi poznali kot Majsterskega.

In tako je skupina nato spet začela pridno vaditi in se pripravljati na nove nastope. Da pa so te vaje potekale gladko, so imeli vseskozi tudi učiteljico, nekaj časa Anico Meh, nato pa Andrejo Polc.

Dobili so tudi novega harmonikaša Slavka Merzdovnika. Plesne vaje so nato res potekale uspešno in prav tako nastopi, predvsem pa druženje.

In ko so za tisti večer zaključili s plesnimi koraki in se je pričelo prijetno druženje ob dobri kapljici, sem bila kar vesela, da so takšna prijetna skupinica, ki združujejo učenje, ples, smeh, v dobro voljo pa jih popelje glas harmonike, ob kateri so takrat tako lepo zapeli. In le kdo bi si mislil, da so takrat tako veselo prepevali zadnjič ob Slavku in njegovi harmoniki. ▲

Na Koroškem deluje 13 planinskih društev, dva alpsko-planinska kluba in področna gorska reševalna služba. Vse te organizacije in društva povezujejo preko 6 tisoč aktivnih planincev in se zato nedvomno upravičeno prištevajo med najbolj množične organizirane skupine v Koroški regiji.

Letos je meddruštveni odbor PZS za Koroško, ki je povezovalac vseh teh organizacij, že dvaindvajsetič organiziral vsakoletno srečanje koroških planincev. Ker je v letošnjem letu ravno Planinsko društvo Ravne na Koroškem praznovalo 50. obletnico svojega delovanja ni slučaj, da je bilo to srečanje na njihovi koči na Naravskih Ledinah. Kljub slabemu vremenu, ki je kar precej oviralo celotno prireditev, saj je bila osrednja proslava na prostem, se je na srečanju zbralo kar lepo število planincev matičnega društva in ostalih planinskih društev s Koroške. Na proslavi so bili prisotni tudi najvidnejši predstavniki Planinske zveze Slovenije, med njimi predsednik mag. Franci Ekar, podpredsednik Adi Vidmajer, novoizvoljeni predsednik meddruštvenega odbora PZS za Koroško Primož Areh in domači vsi predsedniki planinskih društev, ki delujejo na Koroškem. S svojo prisotnostjo je srečanje popestrilo tudi, sedaj že bivša županja Občine Ravne na Koroškem, gospa Klančnikova.

V uradnem delu proslave, kjer je s kulturnim sporedom sodeloval tudi moški pevski zbor gasilskega društva Prevalje, je uvodoma spregovoril predsednik domačega društva Jože Zunec. Orisal je zgodovino delovanja društva in še posebej spregovoril o uspehih, ki so jih v petdesetih letih delovanja dosegli. Med največje prav gotovo štejejo celovito obnovo koč na Naravskih Ledinah, ki so jih dosegli z delom med mladimi in tradicionalno prireditev »Čez goro k očetu«, ki jo vsakoletno organizirajo v spomin na domačina Prežihovega Voranca.

Planinsko društvo Ravne na Koroškem je bilo ustanovljeno 25. julija 1952 na predlog nekaterih aktivnih planincev, med katerimi je potrebno posebej omeniti Karla Fandela, Ivana Dretnika, Ivana Vravnika in Boltija Puha. Danes je v društvo včlanjenih prek 700 članov in dosega jo največje uspehe na področju organiziranega pohodništva v gore.

V nadaljevanju je predsednik Planinske zveze Slovenije Ekar spregovoril o delu in uspehih te množične organizacije in posebej poudaril, da po izvolitvi novega vodstva na letošnji skupščini lahko planinci pričakujemo številne kadrovske in organizacijske spremembe, ki naj bi poživile društveno dejavnost. Najbolj zaslužnim članom domačega društva so podelili številna priznanja in pohvale za njihovo požrtvovalno delo.

Na koncu prireditve so se vsi udeleženci zbrali pod šotorom in v planinski koči, kjer se je nadaljevalo prijetno družabno srečanje koroških planincev. ▲

1. Na srečanju se je kljub slabemu vremenu zbralo lepo število koroških planincev.
2. Trije pomembni predstavniki PZS: predsednik Franci Ekar, predsednik meddruštvenega odbora za Koroško Primož Areh in predsednik ravskega planinskega društva Jože Zunec.
3. Praporščaki planinskih društev so že kar nepogrešljivi na vsakoletnem srečanju planincev.
4. Dosedanja županja ravske občine g. Klančnikova, tako kot vedno, nasmejana med svojimi planinci.

Foto Milena Tretjak

**LETOŠNJE,
ŽE 22. SREČANJE
KOROŠKIH PLANINCEV
JE BILO NA NARAVSKIH LEDINAH**

MIRKO TOVŠAK, oec.

IZ STAREGA ALBUMA
KDO JIH BO PREPOZNAL?
PREBERITE V VIHARNIKU

koroška banka

*Koroška banka d.d. Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke*

Spoštovani,

z veliko naglico se nam približuje za nekatere najlepši čas leta!
Čas lepih želja, spominov na pretekle dogodke, uspehe, neuspehe
in čas najlepših želja za leto, ki prihaja.

**KOROŠKA BANKA d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke,**

**ŽELI VSEM SVOJIM ZVESTIM VARČEVALCEM IN POSLOVNIM PARTNERJEM
PRIJETNE IN ZADOVOLJNE BOŽIČNE in NOVOLETNE PRAZNIKE.**

V NOVEM LETU 2003

PA VAM ŽELIMO SREČE TER OBILO OSEBNIH IN POSLOVNIH USPEHOV!